

Solženicino žodis

Komunizmo laidotuvėse

Vytautas Meškauskas

Ar ne per drąsu taip sakyti? Gorbačovas dar vis užsienyje garbinamas prezidentas. Su sovietų atominė jėga vis dar reikia skaitytis! Jie vis dar spiriasi derybose dėl konvencionalinės kariuomenės sumažinimo. Tai, žinoma, tiesa, bet kasdien vis labiau blankstanti.

Kai Gorbačiovas pasiūlė referendumu apstabdyti reikalingas ūkines reformas, jų siūlytojas ekonomistas Šatalinas parlamento posėdyje taip atkirto: "Jei viskam būtų reikalingas referendumas mes dar šiandien gyventumėm medžiuose ir svaidytumėm vienas į kitą kokoso riešutais ir akmenimis"

Prie panašaus laikotarpio greitai artinamės. Gorbačiovo era baigiasi, jei dar nepaibaigė. Prieš porą savaičių tik 20% sovietinių žmonių jį laikė populiariausia savo šalies asmenybe, 50% tokiu laikė Jelciną. Sovietinis disidentas Vladimiras Bykovskis rašo kairioje THE NEW REPUBLIC, kad ir Jelcinas bus tik pereinamas valdovas dėl savo kilmės iš sovietinės biurokratijos.

Dar prieš metus, rašo NY TIMES'e A.M. Rosenthal, Gorbačiovas prisaikdinėjo kad nepirmininkaus Sovietų Sąjungos išardymui. Su JAV pagalba jis užbloka- vęs Baltijos laisvę. Dabar kyla jau klausimas, kaip ilgai respublikos norės išlaikyti 'fikciją', kad jos yra kontroliuojamos Maskvos?

Dangus, kaip matome, jau yra gerokai apsiniaukęs, bet tai daugiau vėlybo rudens ar žiemos debesys, iš kurių nesitiki žaibo. Bet ir

jis vis dėlto trenkė. Pereitą antradienį KOMSOMOLSKOJE PRAVDOJE, o trečiadienį LITERATURNOJE GAZETOJE – laikraščiuose su keliolika milijonų skaitytojų – pasirodė Aleksandro Solženicino 15 psl. straipsnis, adresuotas 'mūsų tautai', kuriuo įsijungė į diskusijas, kaip atgaivinti Rusiją.

"Mirtinas smūgis ištiko komunizmą, tačiau jo cementinė struktūra dar nesugriuvo ir, vietoje pasiekę laisvę, mes galime būti palaidoti jo griuvėsių" – teigė Solženitzinas. Jo nuomone, šešeri metai triukšmingos perestroikos nieko doro nepadarė.

Jo pagrindinis teigimas buvo tačiau toks, kad geresnė ateitis reikalauja Sovietijos imperijos atsikratymo ir tik slavų vienybės. Duodami laisvę Pabaltei, Azijos tautoms – Rusija ne tik savęs nenusukriaus, bet galės geriau susikaupti prie jai pačiai reikalingų reformų.

Jo vizijoje atsikratyti komunizmo ir jo palikimo bus sunkiau kaip totorių jungo, tačiau tai dar įmanoma, nes liaudyje liko krikščioniškas pagrindas. Paleidus dabartinę imperiją galima būtų pasiekti tautų vienybės, išsaugojant jų kultūrą ir kalbą.

Čia jis turi galvoje tik pačius rusus, ukrainiečius ir gudus – slavų tautas ir dalį Kazachstano, kuris jau seniai buvo surusintas. Nustojimą kitų respublikų nauja unija lengvai pakės, kaip anksčiau nepakenkė Lenkijos ir Suomijos netekimas.

Solženicinas ragino užmiršti 'sovietinį patriotizmą'. Nėra ko didžiutis antruoju pasauliniu karu, per kurį krašto viduje žuvo 30 milijonų žmonių – 10 kartų daugiau negu neteko priešas, – ir kuris tik sustiprino despotizmą viduje. Nėra kuo didžiutis, kad atsidūrėm prieš bedugnę ir turime prašyti Dievo mus išlaikyti sveikus ir protą atsigavimui.

Jei tiesa – sako toliau didysis rašytojas, – kad Rusija davė gyvybinių syvų kitom respublikom, tai nutraukus tą davimą mes nenukentėsime. Neabejotina respublikų teisė atsiskirti turi būti paskelbta aiškiai ir tuojau pat

(Nukelta į 2 psl.)

DID. LIETUVOS KUNIGAİKŠTIS
VYTAUTAS
1392 * 1430

RUGSĖJO AŠTUNTOJI

Vincas Trumpa

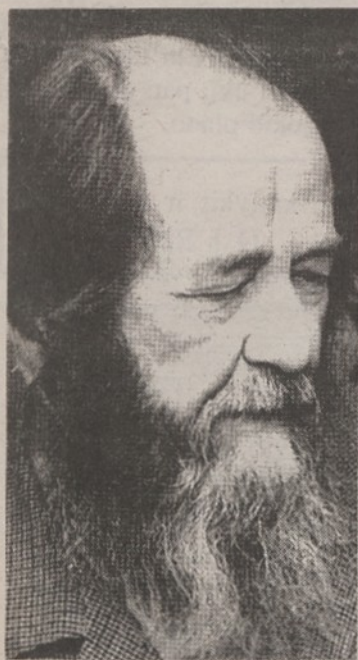
Būtų neteisinga kaltinti Vasario 16 ir Kovo 11 dienos Lietuvos Nepriklausomybės skelbėjus, kodėl jie nepasirinko patogesnio laiko šiai pačiai svarbiausiai mūsų tautos valios deklaracijai. Būna žmogaus, kaip ir tautos, gyvenime momentų, kada ne-

galima neskubėti, kada ne tik kiekviena diena, bet ir kiekviena valanda yra brangi. Tokia diena buvo vasario 16-toji 1918 m. ir kovo 11-toji 1990 metais. Tikriausiai tada mūsų Nepriklausomybės tėvai kūrėjai negalvojo, kaip tą dieną, kaip mūsų Nepri-

klausomybės šventę, reikės švesti ateityje: kaip beveik viduržiemėje bus sunku karams ir moksleiviams ir pačiai plačiajai visuomenei ilgą valandą po atviru ir dažnai grėsmingu dangumi stovėti rikiuotėje ir klausytis ilgai nesibaigiančių kalbų ir maršų. Juk vasaris bene šalčiausias mėnuo Lietuvoje. Seni žmonės sakydavo, kad vasario mėnesį net ir jaučio ragas išlįs. Bet tada Nepriklausomybės Kūrėjai turėjo skubėti ir negalėjo laukti nei šiltesnio, nei turtingesnio metų laiko. Nors aplamai tautų vadams, kaip ir atskiram žmogui, geriausias patarimas: skubėk pamažu (festina lente), kaip sakė senovės romėnai.

Visiškai kitas daiktas buvo su Vytautu Didžiuoju, ku-

(Nukelta į 5 psl.)

Vyto Starinskas/Rutland Herald
Aleksandr Solzhenitsyn

Prelegentas istorikas Vincas Trumpa.

SAVAITINĖ POLITIKOS *Apžvalga*

Jei karas rytoj...geriausias jam oras nuo spalio iki gruodžio vidurio. - Kokia nauda iš karo su JAV-bėmis?

Sunkiai pakenčiami karščiai Vid. Rytuos jau baigiasi. Nuo sekančio mėn. vidurio oras ten būna visai pakenčiamas. Aukščiausia temperatūra dykumoje siekia tik 95°, naktį krinta iki 73°, o gruodžio mėn. temperatūra esanti tarp 73° dieną ir 57° naktį. Žodžiu – kariauk ir norėk!

Kaip tik tuo laiku JAV ir joms talkininkaujančios valstybės ten turės jau visoms operacijoms pasiruošusius dalinius. Jau dabar JAV turinčios per 100 tūkstančių karių sausumoje ir 40,000 laivynė. Irakas irgi koncentruoja savo jėgas. Pagal oficialų Pentagono pranešimą, jis tik pasienyje jau laikas per 300 tūkstančių karių ir 2,800 tankų.

Pereitos savaitės pradžioje pavartytas karo aviacijos štabo viršininkas gen. M.J. Dugan, neseniai lankydamsis Saudi Arabijoje pasigyrė Los Angeles Times ir Washington Post korespondentams, kad karo aviacija galėtų nesunkiai susitvarkyti su Irako diktatoriumi Saddam Husseinu. Reikėtų subombarduoti Bagdadą – taikant į svarbiausius taikinius, įskaitant paties Saddato ir jo šeimos palocių, bei 'jo meilužės gyvenamąsias patalpas'. Likęs be galvos Irakas ilgai negalėtų toliau kovoti. Tam uždaviniui išpildyti JAV jau turinčios tame rajone 450 kovos ir 250 pagelbinių lėktuvų. Jis taip pat sakęs, kad geriausias būdas iškaudinti Saddatą yra pulti jį patį, šeimą ir meilužę. Tai jis patyręs iš Izraelio žvalgybos.

Gal tai ir teisinga, tačiau paaiškėjus, kad CIA savo laiku kalbėjosi su mafia dėl eventualaus Castro nužudymo, prezidentas įsakė jokių būdu neruošti sąmokslų prieš svetimų valstybių galvas.

Tai turėtų būti civilizuotų valstybių paprotys, bet kaip karo metu? Tuo atveju galima žudyti mažesnio rango pareigūnus ir net civilius, bet tik ne vadus, kurie iš tikro yra kalti dėl karo?

Tas klausimas buvo iškėlęs amerikiečių lėktuvams bombarduojant Libiją. Tada buvo paskelbta, kad aviacija specialiai netaikė į Kadafi gyvenamąsias patalpas, nors žuvo jo vienas metukas.

Tokia atvira gen. Dugan kalba nepatiko Gynimo Sekretoriui Cheney, kuris pareiškė, kad iš vyresniųjų karininkų reikalaujama būti diskretiškiems ir taktiškiems o tų ypatybių pasigedęs gen.

Dugan pareiškimuose. Gen. Dugan Vietnam kare 300 kartu skrido su kovos misijom. Jis išstarnavo viso 32 metus.

Gynimo Sekretoriaus pažiūrai pritarė pats prezidentas Bushas. Ką nesunku suprasti. JAV ne taip lengvai sudarė, gali sakyti, viso pasaulio koaliciją prieš Iraką ne karui, bet ūkiškoms sankcijoms, kuriomis galima būtų jį paklupdyti. Vienintelis jo eksporto dalykas, duodęs pajamų visos valstybės išlaikymui, yra nafta, kurios eksportą nėra taip sunku sulaikyti. Ilgainiui ta blokada tačiau gali būti sunkiai pakenčiama patiems amerikiečiams. Jau dabar keliamas klausimas, ar verta kovoti dėl naftos, jei tai tik padidina jos kainas? Be to, gruodžio viduryje prasideda smėlių audrų sezonas, kuris apsunkins išnaudoti Amerikos technikos pranašumą.

...

Gen. Dugan karo galimybių svarstymas nesustabdė kitų spekuliacijų apie karą. Pereitą sekmadienį kiekviename laikraštyje buvo galima rasti bent po vieną naują variantą. Tame pačiame Washington Post, kur pasirodė Dugan siūlymas vien aviacija paklupdyti Iraką, rašoma apie kitą planą – įtraukti ir marinų išsikėlimą, ir net puolimus iš Turkijos bei Jordano, kurio karalius kol kas simpatizuoja Irakui. Jis net kreipėsi per TV į amerikiečius, prašydamas vengti karo.

Irako Saddam Husein'as grąsino, jei blokada pradėtų 'smaugti' jo kraštą, pulti pirmas ir sunaikinti Saudi Arabijos naftos šaltinius ir bombarduoti Izraelį.

Toks žygis pastatytų sankcijom prieš Husseiną talkininkaujančių arabų valstybių valdovus į labai keblią padėtį. Išeina, kad jie kariauja prieš savo brolius, kurie puola visų arabų didžiausią priešą Izraelį.

Kol kas Saddamui nesiseka išardyti prieš jį susidariusią koaliciją. Prezidentas Bush galėjo teisingai pasigirti, kad ne JAV, bet visas pasaulis priešinasi Saddamo agresijai. Saugumo Taryba svarsto būdus blokadą praplėsti ir į padanges. Sumažinti Irako civilės aviacijos veiklą.

Egiptas ir Sirija pasiuntė daugiau karių į Saudi Arabiją, karius siunčia ir tolima Argentina.

Ir piniginiai reikalai neblogai atrodo. Kuvaitis užsieniuose turi netoli 100 milijonų dolerių, iš kurių pen-

kis jau paskyrė kariniams reikalams, atseit JAV-bėms. Saudi Arabija tam žadėjo 20 milijonų, kas jai visai nebus sunku, nes Irakui neišvežant savo naftos, ji galės parduoti savąją naftą už dvigubą kainą. Japonija paskyrė 4 milijonus ir žada dar tris milijonus. Vokietija duos 2 milijonus. Abu paskutiniai kraštai negali siųsti savo karinių pajėgų, nes tai uždraudę paskutinio karo nugalėtojai ir tas draudimas buvo įrašytas į jų konstitucijas. P pinigų reikalingi ne tik kraštai, pasiuntę savo karines pajėgas, bet ir Egiptas, Turkija ir Jordanas, ūkiškai nukentėję dėl blokados.

Washingtono jau kilo ginčas, kas turėtų tuos užsienio pinigus skirstyti: administracija ar Kongresas? Nesutikimo sukėlė ir Saudi-Arabijos prašymas jai parduoti ginklų už 20 milijonų dolerių. Kaip žinia, tokių prašymų išpildymui priešinosi Izraelis, primindamas, kad tie ginklai gali būti panaudoti ir prieš jį. Ši kartą jo ministrai atvykę į Washingtoną reikalauja, kad JAV ir jiems skirtų milijoną dolerių naujiems ginklams įsigyti.

...

Sujudimas Vid. Rytuose buvo gera naujiena karo pramonei. Naftos pabrangimas – beveik dvigubai, – buvo didelė pagalba ir jos tiekėjams.

Viso krašto mastu – Irako agresija JAV ūkio problemų sprendimui nepadėjo. Naftos kainų pakilimas padidino infliaciją ir stabdo reikalingą ūkinį atkurtimą. Recesijos grėsmė padidėjo, varotojai susilaiko nuo didesnių užpirkimų. Sulėtėjo statyba. Tokia padėtis galėtų priversti prezidentūrą ir Kongresą susitarti dėl biudžeto deficito sumažinimo, kuris įmanomas tik padidinus mokesčius ir sumažinus valstybės išmokėjimus socialiniams reikalams. Nei viena priemonė yra rekomenduotina ūkinio atslūgimo metu. Tokiais atvejais paprastai duodamos mokesčių lengvatės. Susitarimais reikalais laukiama šia savaitę.

Solženicino žodis...

(Atkelta iš 1 psl.)

vykdoma. Jei kuri respublika dvejojta, mes turime teisę nuo jos atsiskirti ... Tai brendo dešimtmečius – visi matome, kad negalime kartu gyventi. Ir tik atsiskyrę turėsime aiškų ateities vaizdą.

Solženicino manifestas, prie kurio turėsime dar

Iš kitos pusės

Kas atsirado pirma: kiaušinis ar višta?

Su panašiu klausimu susidūriau pastebėjęs, kad Tomo Venclovo straipsnis, kurį plačiai paminėjau DIRVOJE cituodamas iš METMENU, pasirodė ir GIMTAJAME KRAŠTE, kaip jam specialiai parašytas. Tiesa, tik antraštė kiek praplėsta. METMENYSE buvo Nepriklausomybė, GK – pridėta ir atsakomybė.

Kadangi autorius skelbiamas žurnalo redakcijos bendradarbiu, iš dipukiško patriotizmo norėčiau manyti, kad straipsnis pirmiausiai buvo skirtas žurnalui. Gera, kad jį persispausdino GK, bet tik reikėjo duoti kreditą žurnalui, iš kurio jis paimtas. O gal honoraro sumetimais jį buvo geriau atspausdinti GK? Tuo atveju žurnalas turėjo pažymėti iš kur straipsnis paimtas.

Visa tai gal ir ne labai svarbu, bet laikraščiai norėtų pasidžiaugti tik jiems vieniems skirtais rašiniais, kitaip galėtų patenkinti tik vienu leidiniu.

Tai gera proga paliesti ir kitus mūsų spaudos papročius. Pavyzdžiui, tas pats GK turi skiltį SAVAITĖ, kurios nuolatiniame antraštėje išskaičiuojamos visos septynios savaitės dienos ir pridėdama besikeičiančių autorių fotografijos. Malonu matyti žmogų, kuris tave sutrukdys kelioms minutėms. Bet turint galvoje, kad savaitraštis visų pirma buvo skiriamas skaitytojams užsienyje, kodėl nepažymėti, kas yra autorius, kuo verčiasi. Amerikoniškuose laikraščiuose visados taip padaroma, jei straipsnis parašytas ne nuolatinio bendradarbio. Iš karto žinau su kuo turi reikalą

Kalbant apie Lietuvos spaudos skaitytojus užsienyje ... daugelis jų piktnasi pavardžių po nuotraukomis taupymu. Ten paprastai pažymimi tik fotografai, bet ne jų objektai. Ypatingai LITERATŪROJE IR MENE dažnai prireikia perskaityti visą straipsnį iki išsiaiškinti, ką vaizduoja pridėta nuotrauka. Štai prieš akis turiu liepos 21 dienos numerį. Nuotraukoje ruošiamasi pakarti kažkokią istorinę asmenybę. Kodėl neparašyti aktorių pavardžių, bet pasitenkina tik fotografo Virgio Urbono pažymėjimu. Nejaugi mūsų taip maža, kad turime be parašų visus pažinti fotografijose? (vm)

daug progų sustoti, padarė didelį išpuolį Rusijos masėms. Jis sustiprina pačių rusų ir pavergtų tautų nacionalistinius sąjūdžius. Kaip tai pasireikš praktiškai, dar sunku pasakyti.

Reikia atsiminti, kad partijos biurokratų ir KGB vis dar saugomoje imperijoje pakeitimas vyksta labai lėtai. 1988 m. balandžio mėn. Gorbačiovas pirmą kartą pasiūkė į Kremlį tada buvusį patriarchą Pimeną ir 5 jo metropolitus (arkivyskopus) aptarti krikščionybės tūkstanties metų paminėjimą Rusijoje, Baltarusijoje ir Ukrainoje. Jis prisipažino, kad Bažnyčia buvo traktuojama blogai ir pažadėjo peržiūrėti Valstybės politiką tikėjimo dalykuose.

Būdinga, kad sovietų išdresiruotas patriarchas savo atsakyme minėjo perestroiką, bet nė karto neištarė Dievo vardo. Dievo pagalbos šiandien šaukias pats Gorbačiovas.

Gorbačiovas vis dar nenori sutikti, kad komunizmas turi išnykti iš Rusijos gyvenimo. Nors pagal dabartinę konstituciją Sovietijos prezidentas turi milžiniškas teises, pereitą penktadienį jis prašė naujų įgaliojimų

vienam susitvarkyti su padėtimi: reikalui esant paleisti rinktus valdžios organus ir jų nutarimus pakeisti savo įsakymais.

Tuo reikalu jis kalbėjo net du kartus. Jis pasisakė prieš vyriausybės pakeitimą šiuo metu. Atsakydamas į pastabas, kad jis jau dabar turi pakankamai teisių, jis pastebėjo, kad tyčia nepasinaudojo tomis teisėmis. Lietuvai paskelbus nepriklausomybę, nes norėjo dar pabandyti rasti politinę išeitį.

Pereitą savaitę Sovietijos parlamente nebuvo reikalingo kvoromo duoti jam tas teises.

Sekmadienį per TV min. pirm. Ryžkovas ragino duoti Gorbačioviui išimtinias teises. Jos reikalingos ir bulvių derliui surinkti. Bulvės, 'antroji sovietų duona', užderėjo gerai, bet nėra kam jų rinkti. Kaip ir kiekvienais metais, tam reikalinga karių ir moksleivių mobilizacija.

Pirmadienį sovietų parlamentas įgaliojo Gorbačiovą tvarkyti ūkį, pats nepriimdams jokio plano.

Skaitykit ir platinkit
DIRVA

Juozas Mikonis
Realtor, Notary Public

East Shore Realty

Namų ir žemės pardavimas - nuomavimas

Bus. phone: 481-6900
Home phone: 531-2190

18021 Marcella Road
Suite 2
Cleveland, Ohio 44119

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVAP.O. BOX 603206
CLEVELAND, OHIO 44103
Tel. (216) 431 - 6344
Fax 216 - 431 - 16146116 ST. CLAIR AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44103
THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPEREDITOR: VYTAUTAS GEDGAUDAS
DIRVA (USPS 157580)POSTMASTER: Send address changes to DIRVA
6116 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio 44103Second-class postage paid at Cleveland, Ohio • Published Weekly by
American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC. • Subscription
per year \$25.00 • Single copy 60 cents.Prenumerata metams \$25.00, pusei metų \$15.00 • Atskiro numerio
kaina 60 centų • Straipsniai pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu
nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę • Nespausdinti straipsniai graži-
nami tik autoriams prašant • Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

Sukakties eigoje

Kartu su rudenio gėrybėmis į Dirvos aruodą po grūdą renkasi praslinkusių metų darbo derlius. 'Našlės skatikas', sėkmę patyrusio atverta dosni ranka ir jų tarpe visa eilė su kasdieniu gyvenimu įvairiose pakopose besigrumia skaitytojai ir rėmėjai didesne ar mažesne auką, paskatinimu turtingi – tai įnašas tęstinumui ir ateitį užtikrinąs, – tarytum grūdų pilna varpa linksta artėjant šventei sukakties. Maitins ji šiandien ir rytoj, užtikrins sėklą naujam derliui. Dalis – duris atidarys čia besibeldžiančiom naujovėm, kad nepaliktume tikrai pasyvūs stebėtojai pro mus prabėgančių dienų.

Tai karuselės ratu besisukanti pasaka, sušvytėjusi 75-jų gyvavimo ir veiklos metų svara. Grįžtant atgal, ir verčiant pageltusius DIRVOS lapus, galinga srove liejasi ne tik paskirų asmenų, vienetų, organizacijų, vietovių ir krašto istorija. Kiekviename puslapyje, tiesiogiai ar ne, slypi pastovi eiga kovos už geresnį rytojų, žmogaus ir tautos teisę laisvei. Slypi ištvermė ir ryžtas išlaikyti savo asmens ir tautinę tapatybę, neprarasti pareigos jausmo žemei,

kurioje liko mūsų šaknys. Slypi neatpalaiduojąs ryšys su protėvių šalim, kurs ir svetur pamiršt neleidžia kas esi. Ar ne tuo gyvename šiandien?!

Tautinės minties laikraštis. Siekiąs apjungt savos Tautos vaikus – neužgniaujant pasirinkimo teisės, minties laisvės ir naujų kelių ieškojimo. Siekiąs turėti pakankamai vietos klausiantiems ir atsakantiems. Siekiąs augti ir stiprėti ...

75-rių metų istorijos juos toje steigėjus pakeitė visa eilė redaktorių, bendradarbių. Keitėsi skaitytojų eilės, generacijos. Išliko DIRVA savo užduotimi.

Ši graži, svarbi – net gi labai svarbi sukaktis iššaukė atgarsį. Paminėta ji buvo ar bus Bostone - Chicagoje - Clevelande - Detroite - Los Angeles - Toronte, mažesnėse vietovėse gal kukliau prisiminta. Tačiau visur – pagal išgales paremiant tą patį besitęsiantį siekį, tą aiškią nesvyruojančią liniją, tą vieną kryptį: – TAUTINĖ MINTIS!

Artėjant pagrindiniam minėjimui Chicagoje, norisi linkėti, kad tas išryškintas, tęstinumą skatinąs dėmesys virstų pastoviu įsipareigo-

Florida 1990 m. rugsėjo 8 d. St. Petersburgo Lietuvos Bendruomenės apylinkė, o rugsėjo 9 Daytona Beach ALT Sąjungos skyrius, su-ruošė Tautos šventei paminėti renginius. Pakaitininku buvo pakviestas žurnalistas Bronys Raila iš Los Angeles, CA. Be lokaliųjų papildymų ar sutrumpinimų, čia pateikiame pilną jo pakaitos tekstą maloniam mūsų skaitytojų dėmesiui.

Rugsėjo Aštuntosios parinkimas būti mūsų tautos šventė atspindėjo kilniausius šių dienų lietuvių troškimus, turėjo pagrindą, bet buvo kiek savotiškas, mažiau įsmingantis – ir ligi šiol vis likęs ne itin tvirta, bent ne pačia tvirčiausia, kaip priderėtų, mūsų tautos dvasinės tradicijos išraiška. Spėčiau, gal dėl to, kad tik po penkių šimtmečių mes anuomet prisiminėm pasisakyti, ko norėtume, kad būtų buvę, bet ko, deja, nebuvo.

Skirtoji Vytautui karališkoji karūna dingo, tą dieną Lietuvos nepasiekė, karūnacija neįvyko, didysis kunigaikštis susigraužęs pasimirė, o vėliau Lietuvos galinjoji imperija eizėjo, nyko,

jimu remti ir visapusiškai palaikyti, išlaikyti TAUTINĖS MINTIES DIRVĄ. Tenepitruksta darbuotojų tautinių arimų purenimui, tebręsta pakaitalui jėgos, tebūna ugdomi polėkiai vis augti ir stiprėti su kiekviena nauja laida! Te nestokoja gero žodžio, supratimo ir paskatos.

Širdinga pagarba Dirvos pradininkams, širdinga padėka tesėjusiems ir tęsiantiems. (sj)

Aušra - dar ne diena ir rytojus - tik rytoj

Bronys Raila

tirpo, kol ilgainiui 18-jo amžiaus pabaigoje visko neteko.

Ir mes tik po šimto metų ėmėm keltis tartum iš pelelių po to tragiško bendros su lenkais imperijos gaisro

KODĖL TAIP ATSITIKO?

Atleiskit, kad taip staigiai pradedu su gal tokiu per šaltu klausimu, į kurį pagrįstas atsakymas tačiau daug ką paaiškintų apie dabartinės Lietuvos ir lietuvių tautos bylą – ir gal kiek patarnautų gaire vairuojant į ateitį.

Kodėl taip atsitiko, kad Europos Rytuose susiformavo didžiulis kone 300 milijonų tautų kalėjimo kolosas su jame vyraujančia pusan- tro šimto milijono rusų tauta ir mus dusinančiai prislėgė?

Kodėl kitoje pusėje tebėra vis toks galingas 70-80 milijonų germanų sukurtas pastatas, žiauriai pralaimėjęs net du pasauliniu karu, dabar nuo mūsų gerokai atgal atstumtas į Vakarus, bet anksčiau sėkmingai sutirpdęs mūsų kraujo brolius prūsus Mažojoje Lietuvoje?

Kaip ir kodėl Viduramžiais menkesnė lenkų karalija Pietuose galėjo mus degraduoti tik į mažne provincinės kunigaikštijos rangą, nutautinti mūsų etnografinių sričių gyventojus, šeiminkaujančiai įsibrauti dargi į pačią mūsų valstybės sostinę – ir iš panašių istorijos griuvėsiu atsikelti su 36-siais, na, pridėdant išėivius, net su 40 milijonų, šiandien jau skubiai nusikratančių rytų slavų 'didžiojo brolio' priespaudą?

Ir pagaliau kodėl mūsų, lietuvių, beliko ne daugiau kaip kokie 4 milijonai (skaičiuojant su tremtiniais ir išėiviais)?

Kodėl mums jau tris kartus (1918, 1941 ir dabar 1990) teko skelbti nepriklausomos valstybės atstatymus vis labai sunkiom sąlygom, kai ir tas vėliausias atstatymas irgi tegali vykti smurtiškoje karinės, politinės, ekonominės ir dvasinės maskolinio imperikalizmo blokados atmosferoje? ...

JAU PRISTIGO ... VADŲ?

Taip pat atsiprašau, kad šią specialią dieną keliu tiek daug keblių klausimų, kada gal labiau derėtų su linksmesne nuotaika prisiminti lietuviškąją didybę senovėje, čia mūsų gražiam būriui susirinkus. Į tokius klausimus neįmanoma tinkamai atsakyti nei per dešimtį minučių, nei per dešimtį valandų ir vargu per dešimtį mėnesių. Ir ne per pobūvius.

Tai žymiai ilgesnių studijų uždavinys, kurį tegalėtų atlikti gausėni sambūriai specialistų, namie, ramiai, prie knygomis apkrautų stalų, arba žinias, protus ir patirtį sukaupus, po ilgesnių diskusijų specialiuose instituteuose.

Per dešimtmečius visi jau galėjom pastebėti, kad daugybė šauktų konferencijų, studijų savaitių, simpoziumų lietuvių politikos ir kultūros problemom išnagrinėti, arba po jų paskelbti nutarimai ir rezoliucijos daug vaisių neduodavo. Truputis, kas lengviau, kartais būdavo vykdoma ir įvykdoma bet ne tiek, kiek norėta ir užsimota.

Gal todėl, nepaisant tų mažų sėkmių ar prisigyrimų, neseniai viename dienraščio "Draugo" vedamajame be galo negailestingai buvo maždaug taip pasisakyta: – štai atsikuria nauja Lietuva, užgriuvo dideli reikalai ir bėdos, užsienyje mes buvom užklupti netikėtai ir staiga išvydom, kad ne turim nei vadų, nei realios programos, ką daryti, kaip geriau tautai padėti ...

Jeigu tai tiesa, tai būtų gana gaudų, o gal ir nebeužtarnauta būti mums Vytauto Didžiojo karališkais ainiais!

Jeigu jau taip, tai jausčiau kažkokia lyg vidinę pareigą paskutinį sykį rizikuoti dar trupučiuką pagąsdinti. Ne kokio pamokslo, brevioriaus ar naujo katekizmo skelbimu, o geriau pridėsiu keletą Lietuvos lietuvių balsų, dabar ten suskambančių ryškiai ir skaudžiai, su tragiškais žaibavimais ir degančiu rūpesčiu:

– Kas iš tikrųjų atsitiko? Kodėl taip buvo? Ko trokštume? Kuo dar tikime? Kuo tautiškai gyvi ir laisvi išliksime? Kaip matyt, tai pagrindiniai klausimai, iš pat gelmių.

KODĖL ŽLUGO VALSTYBĖ IR ŽLUNGA TAUTA?

Kaip anksčiau, taip ypač per keletą pastarųjų metų esu perskaitęs šūtis Lietuvoje išleidžiamų 'tarybinių' knygų, o daugiausia šiaip spaudos, mokslo ir kultūros žurnalų, be abejo sovietinėse sąlygose politiškai ideologizuotų.

Dabar tos spaudos keliskart daugiau. Kone kiekvieno rajono miestas ir miestelis jau turi savo laikraštį. Toks yra begalinis troškimas išsakyti, toks spaudos ir minties laisvės ilgai slopintas ilgesys!..

Aš čia neminėsiu, kas Lietuvoje dedasi dėl blok-

(Nukelta į 8 psl.)

LSS Suvažiavimo Lemontė 1990 m. rugsėjo 15-16 d.d. dalyviai. Pirmoje eilėje iš kairės: Ina Peto kienė, Julija Taorienė, VS pav. Meilė Mickienė, V.S. Stefa Gedgaudienė, TP pav. Irena Kerelienė, Lietuvos Skautų Tarybos pirm. Feliksas Šakalys, V.S. Gediminas Deveikis, kun. Juozas Vaišnys, ASS VP Danutė Eidukienė, Kazys Matonis, Albinas Sekas, Antanas Paužuolis. J. Tamulaičio nuotr.

Girdėta iš Vilniaus

Balys Gaidžiūnas

'Raudonieji burokėliai' nerimsta

• Sovietinė Lietuvos komunistų partija, kuri dažnai, pagal jų generalinį sekretorių Burokevičių vadinama raudonųjų burokėlių partija, daro viską, kad tik Lietuva neišsintertų iš Sovietų Sąjungos kontrolės. O jei tai atsitiktų, tai savaime aišku, kad jie prarastų bet kokią įtaką, ir pamažu turėtų išsiskirstyti.

Lietuvos laikraščiuose dažnai užsimenama, kad jie, kada dedamos didžiausios pastangos atgauti pilną nepriklausomybę, laiminami iš centro atlieka pikta darbą, kad Lietuvos aukščiausioji taryba ir vyriausybė prarastų autoritetą ir tauta nuo jų nusisuktų.

Kiek toji partija turi narių? Jie patys sakosi, kad partijoje yra tarp 39,000 – 40,000 narių. O jų veiklą sekantieji narių teranda tik apie 20,000.

O kokių tautybių tie nariai? Lietuvių tesą tik penktadalis. Bet klaidinimui lietuviai visad iškišami į priekį. Štai tos partijos pagrindiniai veikėjai su lietuviškomis pavardėmis: J. Burokevičius, E. Eismantas, S. Giedraitis, Gureckas, J. Jarmalavičius, S. Juonienė, J. Kuolelis, V. Lazutka, G. Vaigauskas ir kt.

Apie tos partijos narių tautybes gal geriausiai pasako jų suvažiavime dalyvavusių narių sugrupavimas. Suvažiavime dalyvavo 768 atstovai. Jų tarpe buvo 450 rusų, 62 lenkai, 59 gudai, 76 ukrainiečiai ir 110 lietuvių. Kariuomenė buvo atsluntusi 118 atstovų. Kokių tautybių tie kariai buvo – nenurodyta.

Ir štai, tokios sudėties būdami jie ne tik nori, bet ir išakmiai sakosi, kad jie atstovauja tikrąjį Lietuvos reikalą gynimą.

• Sovietijoje vyksta naujas vyriausybinis persitvarkymas, o gal teisingiau pasakius – šio laikinio valdymo sistemos sukūrimas.

Lietuva, kaip paskelbusi savo nepriklausomybę, tuose darbuose nedalyvauja. Bet kaip pasakė Lietuvos atstovas Maskvoje E. Bičkauskas, tą naujos valdymo sistemos kūrimą atidžiai seka, nes jai svarbu, kokie ateities santykiai gali su Sovietų Sąjunga išsivystyti.

• Lietuvos atstovybė Maskvoje gavo 300 šeimų anketas, kurie nori imigruoti į Lietuvą. Jie skaita, kad Lietuva yra taiki šalis, atkuriama teisinė valstybė, kurioje visų tautybių gyventojams garantuojamos lygios teisės. O taip pat ir joje materialinės gyvenimo sąlygos daug geresnės.

• Kada Maskvoje, dalyvaujant Antrojo pasaulinio karo sąjungininkams, buvo pasirašyta abiejų Vokietijų Sąjungimo sutartis, laikraštininkams vienaip kalbėjo Sovietų užsienių reikalų ministeris Shevardnadze, kitaip JAV valstybės departamento vadovas Baker. Pirmam tai buvo Antrojo pasaulinio karo užbaigimas, o antram tik abiejų Vokietijų sujungimas.

O kaip laikėsi tos piktos Molotovo-Ribbentropo sutarties palikuonys, kurią vykdę sovietiniai komunistai išžudė beveik ketvirtį lietuvių tautos? Šiuo atveju visi trys – rusas ir abu vokiečiai sutarė. Esą, tai buvusi ne Antrojo pasaulinio karo sutartis. Tik rusai tos sutarties pasėkos esančios jų vidaus reikalas, o vokiečiams tai žuvusio nacizmo klaida, apie kurią jie nenori kalbėti.

• Kokius reikalus dabar svarsto Lietuvos parlamentas? Tai dažnas klausimas, kada jaučiama trintis tarp vyriausybės ir parlamento.

Be eilinių reikalų, kurie dažnai iškyla, labiausiai užsiėmę naujų įstatymų priėmimu. Skubiausias reikalas yra Lietuvos rinkos apsauga, nes iš Lietuvos, kada nėra savos sienų apsaugos, už beveik rublius išvežama daug pačiai Lietuvai labai reikalingų gėrybių. Toks išvežimas labai prisideda prie Lietuvos krautuvų tuštėjimo.

Toliau eina žemės nuosavybės reikalas, nes be to įstatymo, beveik nežymiai atsikuria laisvasis žemės ūkis. Ir visi pripažįsta, kad tą įstatymą paruošti yra ir Lietuvai pagrindinis ir ūkiniupožiūriu svarbiausias reikalas.

Po to eina privatizacijos, užsienio kapitalų investacijos įstatymai ir daugybė kitų. O dar svarbiau – Lietuvos konstitucijos ruošimas, nes dabar Lietuvoje tvarkomasi tik pagal Laikiną pagrindinį įstatymą.

• Šiometinis žemės ūkio derlius, kaip ir visos sovietijos, Lietuvoje buvo geras. Tik dėl blogų orų, kada derlių reikėjo nuimti, atsirado nemažai rūpesčių.

Iš anksčiau buvo žinoma, kad visos Sovietų imperijos su derliaus nuėmimu buvo blogai. O nemažiau blogai buvo ir su to derliaus sandėliavimu. Lauksime tikresnių žinių, kaip Lietuvoje pasisekė ir tokius rū-

Prie a.a. Petro Sako kapo Los Angeles, Ca., minint jo mirties penkmetį. Kalba Jonas Petronis.
V. Gilio nuotr.

LOS ANGELES

ATSIMENANT VIENĄ IŠ MŪSŲ.

Viena graži mūsų tradicija tebėra gyva mūsų tarpe, nežiūrint tų dešimtmečių, nuskubėjusių mūsų išeivijos gyvenime.

Tokią jautrią progą losangeliečiams suteikė Rūtos Sakienės kvietimas drauge prisiminti prieš penkerius

metus negrįžtamai iškeliavusių jos gyvenimo draugą Petrą Saką. Vieni ši yra čia pasiliekančio šeimos nario metai, tačiau Rūta Sakienė juos užpildė visuomenine veikla, įeidama į mūsų tarpą su taip puikiai išbalansuota savo asmenybe ir darbštumu.

Susirinkome didelę grupę giminių, draugų ir organizacinių bendradarbių rugsėjo 15 dieną šv. Mišioms šv. Kazimiero bažnyčioje, kur prel.

J. Kučingis iškilmingai ne tik pravedė bendras maldas, bet tarė ir tikrai širdį paliečiantį žodį Petro Sako atminimui ir jo našlės Rūtos paguodai. Giedoto solistė Janina Čekanauskienė ir parapijos muzikinis vadovas Ralys, o pabaigos giesmės ir visi susirinkusieji.

Po šių gražių pamaldų visi nuvykome į kapines dar kartą tarti žodį iškeliavusiam ir sugiedoti mūsų tradicines giesmes, kurias pravedė Jonas Petronis. Visi dalyviai po to buvome pakviesti užkandai į Tautinius Namus, kur laukė parengtos puikios vaišės, ir buvo dar kartą tarti paguodos žodžiai mielai Rūtai, džiaugiantis jos neuždarymu savo sielvarte, bet veikliai įsijungiant į vaisingą išeivijos veiklą.

Ilgus metus buvusi puiki pirmininkė Tautinėje Sąjungoje ir veikėja Žurnalistų Centro Valdyboje, dabar, kaip buvo pranešta susirinkusiems, Rūta prisidėsianti dar ir prie VLIKO darbų šiuo taip kritišku mūsų tautai momentu.

Visi skirstėmės su užuojauta Rūtai Sakienai, bet ir su pakiliu jausmu, kad, pagal mūsų poetą, – idėjos, jei didžios, nemiršta, kaip žmonės.

RKV

1990 metų spalio šeštą dieną, septintą val. vakare,
LIETUVIŲ TAUTINIŲ NAMŲ salėje,
3356 Glendale Blvd., Los Angeles,
rengiamas

DIRVOS septyniadešimt penkių metų DEIMANTINIO JUBILIEJAUS IŠILMINGAS POKYLIS

Žodį tars garbės viešnia iš Chicagos,
Dirvos vajeaus komiteto pirmininkė
p. IRENA KRIAUCELIŪNIENĖ

Meninę dalį atliks solistai
JANINA ČEKANAUSKIENĖ
ir
ANTANAS PAVASARIS.

Šokiams gros melodingas orkestras.
Iškilmingi pietūs,
šampanas, vynas ir kiti kilnūs gėrimai.
Auka tik \$75 porai.

Pelnas skiriamas Dirvai paremti.

Stalus užsisakyti pas Joną Petronį (213) 664 - 0791 iki
spalio 1-os dienos. Bilietai prie durų nebus parduodami.
Čekius rašyti "DIRVA 75" ir siųsti šiuo adresu: J. Petronis,
2511 Micheltorena St., Los Angeles, CA 90039

pesčius aptvarkyti.

• Ginčai, kodėl neprasideda derybos su Sovietų Sąjunga, ir kada tom derybom buvo geriausias laikas, ne tik nepasibaigia, bet dar aštriau kyla "Respublikos" laikraščiu paskelbus naujus priekaištus. Vyt. Landsbergis į tuos priekaištus atsakė faktais, kada ir kiek kartų buvo į Sovietų vyriausybę kreiptasi ir niekad negauta jokio atsakymo.

• Lietuvoje, ypač kame specialia mokslinė konferencija, buvo paminėta didžiojo mūsų dailininko K. Čiurlionio 115 gimtadienis.

PRINTING PRESSPERSONS IMMEDIATE OPENING

For experienced Davidson 501 and
11X17 2 color press operator. Fulltime
daylight hours, all company benefits,
salary based on experience.
Apply SMITH PRINTING
742 S. 22nd St.
Harrisburg Pa.
564-3719 evenings 657-3421

FOREMAN

Extrusion blow molding
experience required.
Salary mid \$30's. 12 paid
holidays, vacation, fully
paid Blue Cross and pen-
sion benefits. Send
resume:

ROSBRO PLASTICS CO.

999 Main Street
Pawtucket, RI 02860
Attn: Jim Johnson
401-723-8400

KŪRYBA IR MOKSLAS

Rugsėjo Aštuntoji

(Atkelta iš 12 psl.)

ris ilgai galvojo apie karališką karūną, kuri ne tik sulygintų Lietuvą su jos sąjungininke Lenkija, bet ir apamai pastatytų ją lygiomis su visomis ano meto karalystėmis. Įdomu, kad jau Salyno susitikime (1398 m.) su vokiečių ordino vadovais, Lietuvos didikai ir bajorai apskelbė Vytautą karaliumi. Žinoma, to nepakako, reikėjo, kad karaliaus titulą jam pripažintų popiežius arba Vokietijos imperatorius. Man, kaip beveik žemaičiui, tą Salyno susitikimą labai skaudu prisiminti, nes jo metu Vytautas atidavė Vokiečių ordinui žemaičius net ligi Nevėžio upės, taigi ir mano tėviškę, ir pusę Suvalkijos, kad turėtų laisvas rankas susidoroti su Didžiuoju Naugardu ir su Aukso orda prie Juodųjų marių. Bene šį įvykį prisiminęs mūsų poetas Jonas Aistis ir sudėjo sekantį labai skaudų, bet istoriškai teisingą posmą Vytauto ir kitų Lietuvos valdovų adresu:

*Tu jieskojai garso ant Juodųjų marių,
Ant žydro Dunojaus tu pils statei,
Kai iš tavo žemės tave pačią varė,
Kai savųjų marių tu jau nematei.*

Vytauto karūnacijos klausimas smarkiai suaktualėjo paskutiniaisiais jo viešpatavimo metais. Trys ano meto Europos didieji: Lietuvos Vytautas, Lenkijos Jogaila ir Vokietijos imperatorius Zigmantas Liuksemburgietis turėjo susitikti Volinijos, kuri tada priklausė Lietuvai, sostinėje Lucke pasvarstyti svarbiausias ano meto Europos problemas. Be minėtų didžiųjų tame suvažiavime dalyvavo daug mažesnių valdovų ir jų ambasadorių. Vytautas buvo tikras to suvažiavimo šeimnininkas ir tikrai lietuviškai visus svečius vaišino. Visi metraštininkai tiesiog vienas su kitu lenkyniauja, aprašydami, kiek ten kasdien buvo išgeriama statinių mīdaus, vyno ir alaus, kiek šimtų jaučių ir kitų raguočių buvo suvalgyta, kiek stumbrų, briedžių ir šernų kasdien buvo paskerdžiama. Ypač vaizdžiai visą tai aprašė XVI a. Lietuvos istorikas Motiejus Strijkovskis.

Kas galėjo iškelti tokias vaišes, tas be abejo buvo vertas karaliaus vainiko. Taip ir pasiūlė tada Vokietijos imperatorius Zigmantas Liuksemburgietis. Su tuo slapta sutiko ir Jogaila. Bet tam griežtai pasipriešino galingi jo patarėjai lenkai, ypač Krokuvos

vyskupas Zbignievas Olesnickis. Jis tame Vytauto užmnyne matė lyg šaltą ir nuodingą gyvatę, kuri galėjo užnuodyti visus Lietuvos – Lenkijos santykius.

Vytautas, nors jau bene prašokęs aštuntą dešimtmetį, neskubėjo su tomis karūnacijos iškilėmis, kurios be abejo turi būti Vilniuje. Jis joms norėjo pasirinkti gražiausią ir patogiausią metų laiką, kai jau daržinės ir klijimai bus pilni javo ir pašaro, kai žmonėms netrūks nei duonos, nei kitokios pavilgos ir kai vasarai keičiantis į rudens oras dažniausiai būna nei per šiltas, nei per šaltas. Be to, ta diena sutapo su Marijos gimimo diena, kuri jau tada Lietuvoje buvo pradėta švęsti, kuri vėliau išvirto į garsiuosius Šilinių atlaidus, ypač Šiluvoje.

Visi gerai žinome, kaip tragiškai pasibaigė tas Vytauto noras karūnuotis Lietuvos karaliumi. Veltui jis su Jogaila ir visa Lietuva laukė imperatoriaus pažadėtos ir išsiųstos karūnos. Ją sulaukė lenkai. Nesulaukus rugsėjo 8 dieną, iškilmės buvo nukeltos į Mykolines (rugsėjo 29 d.). Nesulaukus ir tada, Vytautas su Jogaila prasiblaivė nutarė joti į Trakus, į pačią gražiausią ir vieną moderniškiausių Lietuvos pilių. Pakeliui Vytautas nukrito nuo arklio ir tik dešimt dienų pasirgęs mirė 1430 m. spalio 27 d.

Rugsėjo 8-toji buvo paskelbta Tautos švente 1930 m., kai Lietuva šventė Vytauto Didžiojo 500 metų mirties sukaktį. Daug kas gali klausti, ar verta buvo pasirinkti tą dieną tautos šventei. Juk Vytautui nepasisekė karūnuotis Lietuvos karaliumi. Tačiau jau pati idėja, kilusi Vokietijos imperatoriaus galvoje, liudijo, kokios garbės ir galybės tas Lietuvos valdovas buvo pasiekęs. Netiesioginiai tą liudija ir žūtbūtinės lenkų pastangos trūks-luš tą karūnaciją sutrukdyti. Maždaug tuo metu buvo surašytas labai įdomus pamfletas, pavadintas "Didžiojo Lietuvos kunigaikščio Vytauto išaukštinimas". Ten tarp kita ko skaitome: "Kaip iš jūros išteka daugybė upių, taip iš Didžiojo kunigaikščio Vytauto trykšta išmintis". To pamfletu autorius, greičiausia Smolensko vyskupo sekretorius, buvo prastas geografas, aišku niekados jūros nematęs, tačiau jo metafora apie Vytauto išmintį verta pasigerėjimo.

(Nukelta į 6 psl.)

ALT S-gos Los Angeles skyriaus pirm. Liucija Mažeikienė dėkoja programos dalyviams. Iš kairės: programos vedėja Ramunė Vitkienė, muz. Raimonda Apeikytė, prelegentas istorikas Vincas Trumpa, sol. Janina Čekanauskienė ir sol. Antanas Pavasaris.

Tautos šventės minėjimas

Gražią tradiciją tęsdamas, Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos Los Angeles skyrius ir šiais metais rugsėjo 9 d., sekmadienį, surengė gerai parengtą Tautos šventės minėjimą.

Minėjimo išvakarėse, Lietuvių Radio programoje Regina Kasparonienė ir Paulius Jasiukonis gražiai apibūdino Tautos šventės prasmę, įpindami gražias patrijotines melodijas.

Sekmadienį, minėjimas pradėtas vėliavų pakėlimu šv. Kazimiero parapijos aikštėje. Vėliavų pakėlimui vadovavo ir trumpą žodį tarė Juozo Daumanto šaulių kuopos pirm. Juozas Pažėra.

Iškilmingas šv. Mišias atnašavo ir pritaikintą šiai šventei pamokslą pasakė svečias kun. Bronius Zdanis iš Scranton, Pennsylvanios. Šv. Mišių metu giedojo bažnytinis choras ir solistai: Vitas Polikaitytė–Vilkienė, Rimas Dabšys ir Antanas Polikaitis vadovaujami muz. Viktoro Ralio. Auką prie altoriaus nešė skyriaus narė Filomena Galdikienė ir šaulė Judita Paškauskienė. Skai-

tymus atliko Ramunė Vitkienė. Gražios religinės ir tautinės giesmės, vėliavos, uniformuoti šauliai ir ramovėnai, moterys pasipuošusios tautiniais rūbais, darė šią mūsų Tautos šventę dar prasmingesnę.

Minėjimas – akademija įvyko šv. Kazimiero parapijos salėje. Programą pradėjo ir ją gerai vedė programos vedėja Ramunė Vitkienė.

Vėliavas įnešus sol. Janina Čekanauskienė sugiedojo Amerikos himną. Invokacijai sukalbėti pakviestas prel. Jonas Kučingis. Invokacijoje prelatas labai gražiai ir prasmingai išsakė religijos ir tautos meilės paralelę.

Įvadiniam žodžiui pakviesta A.L.T.S-gos Los Angeles skyriaus pirm. Liucija Mažeikienė. Pasveikinusi gausiai susirinkusius tarė: "Ši šventė yra mums visiems reikšminga ir brangi. Ypačiai šiandien, kada esame Lietuvos Nepriklausomybės atstatymo išvakarėse. Mūsų visų didelis troškimas padėti Lietuvai vėl būti laisva ir nepriklausoma valstybė. Tad

dirbkime jos gerovei ir toliau – nepavarkime ir neapvil-kime sesių ir brolių Lietuvoje". Baigiusi žodį, pakvietė Lietuvos Generalinį konsulą Vytautą Čekanauską ir Sąjungos valdybos vicepirm. Rūtą Sakiene, kaip ir kiekvienais metais pagerbiant kovojusius dėl Lietuvos laisvės savanorius kūrėjus, prisegti jiems po gėlę: Vyčio Kryžiaus kavalieriui plk. Jonui Andrašionui ir savanoriui kūrėjui Mykolui Barauskui.

Sekė Lietuvos Generalinio Konsulo Vytauto Čekanausko sveikinimo žodis. Jis kalbėjo: "Nuo kovo 11-tosios tepraėjo vos šeši mėnesiai, bet Lietuva jau spėjo pergyventi net kelis nuotaikos ir jausmų pasikeitimus. Nepriklausomybės akto paskelbimas perpildė kraštą neapsakomu džiaugsmo išsi-veržimu. Deja, po poros mėnesių Maskvos primesta ekonominė krašto blokada nauja nežinios skraiste apguobė džiaugsmo išsiliejimą laikinai pristabdydama tautos veržimąsi į laisvės rytojų. Šiandien Lietuva žiūri į ateitį su neramumu širdyje, jog derybės su Maskva gali būti ne tik ilgos, bet ir sunkios.

Lietuvių išeivija išgyveno ir išgyvena tuos pačius jausmus, kuriais dalinasi visa Lietuva. Bet laisvėje gyvenantis lietuvis ėmėsi visų jam galimų priemonių pagelbėti atgimstančiai Tėvynei. Šalia esamų organizacijų įsikūrė daug įvairių komitetų su tikslu visokeriopai pagelbėti varge esančiai Lietuvai.

Tačiau reikia taip pat pastebėti, kad demokratėjančioje Lietuvoje jau pastebimi ir didesni tarpusavio nuomonių skirtumai kurie pradeda įnešti nesklandumų ten ir tokiu laiku kur dar jų neturėtų būti. Išeivijoje gyvenančiam

(Nukelta į 6 psl.)

Lietuvos gen. konsulas Vytautas Čekanauskas ir ALT S-gos vicepirm. Rūta Sakiene sega gėlę Vyčio Kryžiaus kavalieriui plk. Jonui Andrašionui.

Tautos šventės minėjimas...

(Atkelta iš 5 psl.)

lietuviui tokie reiškiniai yra ne naujiena, nes tai ir yra demokratiškumo ženklas. Kas deja turėtų būti mums nepriimtina – tai balsai siūlantieji griauti tai kas buvo puoselėjama per ilgus metus nemarinti organizacijų kurios dar yra kraštui reikalingos ir kurios pačios savo veiklą užbaigs kai Lietuva taps pilnai laisva ir nepriklausoma valstybė. Negriaukime namų nepastačius dar naujų rūmų. Dirbkime iš vien bendram Lietuvos gerbūviui įgyvendinti".

Po to programos vedėja Ramunė Vitkienė pakvietė istoriką Vincą Trumpą šios dienos pagrindinei kalbai.

Vinco Trumpos kalba, buvo gerai paruošta, įdomi ir susirinkusių šiltai priimta. (Ji spausdinama DIRVOS puslapiuose ištiesai).

Vėliavas išnešus oficialioji dalis buvo baigta.

Meninę dalį atliko sol. Janina Čekanauskienė ir sol. Antanas Pavasaris, jiems akompanavo muz. komp. Raimonda Apeikytė. So. Janina Čekanauskienė padainavo "Oi greičiau, greičiau" Stasio Šimkaus ir "Bet idejos amžiais bus" žodžiai Prano Lemberto muzika komp. Giedrė Gudauskienė. Duetas: sol. Janina Čekanauskienė ir sol. Antanas Pavasaris dainavo: "Kampelis" Ramanauko ir "Be tėviškės" Mendelson. Solistų išpildyta programa buvo labai šiltai publikos įvertinta gausiais plojimai.

Rengėjų vardu skyriaus pirm. Liucija Mažeikienė padėjo visiems šventės programos dalyviams ir svečiams. Pakvietė visus kuklioms vaišėms.

Sugiedojus Lietuvos himną Tautos šventės minėjimas užbaigtas.

Tautos šventės minėjimas reikia skaityti gerai pavykusių. Dalyvių buvo pilna salė, nors oras buvo ypatinai karštas, tačiau tas nepakenkė atvykti į šventę. Rengėjai gerai pasiruošę, davė progos pasiklausti gerų kalbų ir širdžiai malonių gerai išpildytų dainų.

Skyriaus valdybai ir jos pirm. Liucijai Mažeikienai priklauso nuoširdi padėka. Linkime šią gražią tradiciją ir toliau sekmingai tęsti.

Antanas Mažeika

AUTO

UPHOLSTERERS

Auto glass & upholstery company will help top Upholsterer relocate to Baltimore, MD. Experience with convertible tops & interior trim a must. Excellent pay & health benefits.

301-591-4019

Call 24 Hours.

Rugsėjo Aštuntoji...

(Atkelta iš 5 psl.)

Vieną kartą, kalbėdamas Rugsėjo 8-tosios proga, prez. Antanas Smetona yra pasakęs: "Šiandien ne tik bažnyčios, bet ir tautos šventė. Ji įsteigta minint Vytautą Didįjį ir jo didžiąją galybę, ji skirta minėti Lietuvos didžiajai praeičiai". Tačiau čia pat Smetona nepamiršo priminti, kad toji Lietuva ilgainiui sumenko ir neteko laisvės ir kad, kai ji atsibuvo, ji jau buvo "nebe senoviška, o jauna ir nauja". Tuos paskutinius prez. A. Smetonos žodžius ypač verta pabrėžti, siekiant, kad kartais praeities didybės našta neapsunkintų mūsų dabartinių problemų sprendimo. Berods, panašiai galvojo ir dr. Vincas Kudirka, kai jis prisiminęs praeities didybę, Lietuvos vaikams patarė eiti šviesos, tiesos ir vienybės keliu.

Visi mes džiaugiamės visu tuo, kas pastaraisiais metais vyksta Lietuvoje, ypač šių metų kovo 11 dienos gėlių vieningai paskelbta Lietuvos Nepriklausomybės deklaracija. Tačiau kai kas kelia nemaža susirūpinimo. Ne tik Gorbačiovo kieta ir kartais įžūli laikysena, ne tik nepakankamas mūsų laisvės reikalo atjautimas ir supratimas iš Vakarų, ypač Amerikos, pusės. Bet galbūt daugiausia dėl tų nesutarimų, kurie vis garsiau pasireiškia Lietuvos visuomenėje. Be abejo, demokratinėje Lietuvoje, kokios, atrodo, mes visi trokštame, neišvengiami nuomonių skirtumai, neišvengiamos ir kelios (tik ne keliolika!) politinės partijos. Tai natūralu ir gera, jeigu tokiuos nuomonių skirtumus lydi tolerancija ir pagarba savo oponentui.

Deja, tos tolerancijos kaip tik daugiausia ir trūksta. Susidaro paradoksali situacija – demokratija Lietuvoje ima išsigimti pirma negu ji tenai būtų gimusi. Nors turime jau visų pagrindinių partijų, krikščionių demokratų, demokratų, socialdemokratų ir tautininkų, užuomazgą, tačiau žmonės ten diferencijuojasi ne pagal tų partijų programas ir strategiją, bet visiškai pagal ką kita. Nors kai spontaniškai žiedėsi Sąjūdis ir kai beveik vieningai buvo skelbiamas Lietuvos nepriklausomybės atkūrimas, visi sutartinai pasmerkė sovietinę praeitį, tačiau tos praeities našta vis dar tebeslegia Lietuvos gyventojus. Daug kas ne tik nenori tos košmarinės praeities nusikratyti, bet, priešingai, tas praeities žaizdas nuolat drasko ir tuo pagrindu skaldo visuomenę. Pamenime, ir pas mus išėivijoje nedaug pasisekimo turėjo prez. Kazio Griniaus

skelbiama vienų kitiems amnestijos idėja.

Kai aš bandau įsivaizduoti, kas dabar vyksta Lietuvoje, man kartais atrodo, kad ties ja vis dar tebestovi toji baisi sovietinė šmėkla, kurios juodas šešėlis aptemdo visą Lietuvos padangę. Būdamas dailininkas, aš ją taip ir pavaizduočiau. Iš čia ir visos tos kalbos apie gerus ir netokius gerus lietuvius, apie švarius ir susitepusius, apie kovotojus ir kolaborantus, pagaliau, apie tuos, kurie gali kalbėti Lietuvos vardu, ir tuos, kurie šiuo metu turėtų užčiuopti savo kakarines. Trumpai sakant, apie patriotus ir nepatriotus.

Patriotizmas kartais yra geras, o gal net ir naudingas daiktas, pavyzdžiui, vaikus auklėjant. Tačiau blogai, kai patriotizmas patenka į demagogų rankas, kurie ima rūšiuoti suaugusių žmonių visuomenę į patriotus ir nepatriotus. Tai eina prieš patį pagrindinį demokratijos principą, kad visi žmonės yra lygūs, kaip pavyzdžiui, iškilmingai skelbė Amerikos nepriklausomybės deklaracija. Kai pradeda skaldyti visuomenę į juodus ir baltus, į švarius ir susitepusius, į patriotus ir nepatriotus, galas yra demokratijai. Žinome, kaip patriotizmas suskaldė mūsų išeivišką visuomenę. Matome, ligi kokių kvailysčių prieinama bandant Amerikos didžiulias politines partijas matuoti patriotizmo masteliu. Atsimenu, kaip vienas mūsų šalis New Yorko laikraštis ir mano mažybės adresu parašė: "Dėkui Dievui, kad pagaliau ir Trumpa sugrįžo į patriotinę liniją". O iš kur jūs, tada parašiau, gudočiai ilgausiai, žinote, kas yra toji patriotinė linija! Ar ne tą patį reikėtų pasakyti ir tiems patriotizmo fariziejams Lietuvoje, kurie nuolat kartoja: Ačiū tau, Viešpatie, kad mane sutvėrei geresniu už kitus. Žinia, kaip Kristus pasmerkė tokius religinius farizejus. Esu tikras, Jis pasmerktų ir patriotinį fariziejizmą.

Apie tai reikėtų daug kalbėti, bet mano laikas jau baigiasi. Švenčiant šią brangią Tautos šventę, manau, verta ir apie tai pamąstyti.

Žodis, tartas Tautos dienos minėjimo programoje
Los Angeles, Calif. 1990 9. 9.

PARAMA DIRVAI

Atnaujindami prenumeratą ir kitomis progomis Dirvai aukojo:

A.D. Ratkeliai, S. Laguna B.	75.00
Shalins Funeral Home, Woodhaven	25.00
A. Pavilčiūtė, Chicago	10.00
K. Čerkeliūnas, Queens Village	10.00

Australijos madų paroda New Yorke

Romualda Buragaite Šidlauskienė

Australijos Fashion Framework – jaunų modistų grupė, – atvyko į New Yorką su madų paroda. Jų tarpe yra lietuvaitė Ramona Rataitė, dail. Vaclovo Rato dukra – gabi modistė – menininkė savo keliu. Aplinkybėmis susidėjus, ši grupė turėjo vieną laisvą sekmadienį, š. m. liepos 15.

Ramonos Rataitės iniciatyva, ši grupė, drauge su Vyr. Skaučių Židiniu "Vilija" ir Lietuvių Moterų Federacijų N.Y. klubu, skubiai surengė tą dieną Madų Parodą. Nors paroda buvo surengta labai trumpu laiku, nebuvo laiko tinkamai reklamai, ir karšta, slegianti diena – žmonių susirinko stebėtina daug. Salė buvo pilna gal dalinai ir dėl to, kad židiniečių ir Moterų Federacijų klubų renginiai nuo seno pasižymi jautia, šilta lietuviška nuotaika.

Prie skoningai apdengtų stalų, šalto vynelio ar kvepiančios kavutės su kepiniais, publika gėrėjosi Australijos madomis ir gražiais modeliais. Paroda buvo gerai pristatyta, ėjo sklandžiai, gražiai choreografuota. Iš profesinio taško žiūrint, australai neatsiliko nuo Paryžiaus, Londono ar New Yorko. Modeliai – 12 moterų ir 2 vyrai, – visi profesionalai.

Mūsų scenos nėra pritaikytos madų parodomis, nėra tinkamų persirengimui kambarių, už scenos maža vietos, kas labai apsunkina jų darbą. Vis dėlto modeliai suspėjo vieną komplektą nusimesti, persivilkinti kitu, pasigriebti reikalingus priedus ir vėl išeiti į sceną.

Paroda prasidėjo su moterų ir vyrų maudymosi kostiumais. Medžiagos ir puošimas buvo gan įdomus, bet kostiumų kirpimas nesiskyrė nuo Amerikoje gaunamų.

Dr. A. Plateris, Bethesda	20.00
J. Šulaitis, St. Pet.	25.00
D. Janutienė, Berkeley	10.00
A. Simontis, St. Petersburg	10.00
V.A. Račkauskas, Cicero	25.00
A. Kukučionis, Tinley Pk.	5.00
D. Dundzilienė, Clarendon Hills	5.00
A. Andriusis, Dorchester	15.00
V. Valys, Detroit	5.00
V. Dailidka, Albuquerque	10.00
D. Trimakas, Westlake	20.00
J. Proškus, Chicago	20.00
J. Maliukas, Woodhaven	3.00
R. Valiukėnaitė-Dreher, Laramie	25.00
V. Benokraitis, Western Springs	25.00
R. Šležas, Dorchester	10.00
C. Rukuiža, Berwyn	10.00
Dr. D. Suzantas, Rockford	15.00
E. Rašytinis, Redford	25.00
G. Breichmanas, Dundar	20.00
J. Liutkenis, Chicago	10.00
E. Siman, Hamilton	10.00
V.R. Aukštuolis, Highland	25.00
J. Stazdas, Jupiter Hts	5.00
A. Brazis, Palos Heights	25.00

Visiems aukotojams

nuoširdžiai dėkojame.

Sekė įvairūs laisvalaikio kostiumėliai moterims ir vyrams. Dieninių ir vakarinių drabužių buvo labai įdomių Sijonų ilgis – nuo kaulelių iki aukščiau kelių – plačių, siaurų, ilgų, trumpų. Daug naudota tunikų, palaidų ir aptemptų. Tunikos buvo dėvimos su visokiais sijonais, taikomos tiek dienai tiek vakarui.

Ypač puošnios buvo vakarinės suknios. Vakaru dar vis naudojama blizgučiai (sequins), siuvinėjimas karoliukais, mezginiai. Įdomiai atrodė trumpos pūstos haremo kelnės vakarui, vietoj sijonų. Priedams daug naudojama visokių skarų ir šalikų, tos pat medžiagos kaip suknėlė, ar kontrastui – šifono, mezginių, aksomo ar puoštų su maribų plunksnomis.

Laikantis madų parodų tradicijų, ant galo pasirodė nuotaka, su mezginių suknia, siuvinėta baltais blizgučiais ir perlais. Suknia buvo ne tik graži, bet ir praktiška! Atsegus keletą kabių sijonas atsiskyrė, gi modelis pasirodė su baltų mezginių meškiuku (Teddy). Man prisiminė melodija iš Rodgers ir Hammerstein operetės Oklahoma: "Everything is up-to-date in Kansas City, they've gone about as far as they can go".

Nežiūrint trumpo laiko ir stokos reklamų, pilnoje salėje jautėsi šventiška nuotaka. Žmonės dėkingai plojo australams ne tik už gražų pasirodymą mūsų tarpe, bet ir už dovaną. Jie dirbo visą sekmadienio popietę veltui, neėmė jokio honoraro. Dirbo ir vyr. skautės židinetės, ir Moterų Fed. N.Y. klubo narės. Visi jie sudėjo savo jėgas ir talentus, paskirdami visą šios popietės pilną atsikuriančiai Lietuvai.

Visa tai buvo galima vienos lietuvaitės dėka, kuri atsivežė visą grupę australų talkon pagelbėti jos Tėvynei, kurios ji tikriausiai dar nėra mačiusi.

Neskaičiuokim vieni kitiem per laikraščius, kas ko nedaro ar nedadaro. Toks darbas nėra produktyvus. Verčiau pažiūrėkim į save: kaip, kur ir kuo kiekvienas iš mūsų galim prisidėti prie šviesesnio tėvynės rytojaus.

APDRAUDOS reikalais geriausius patarimus gausite kreipdamiesi į OBELENIŲ apdraudos įstaigą — 6028 Mayfield Road, Suite 10, Mayfield Hts., Ohio 44124. Skambinti ZENONUI arba SAULIUI (216) 442-6810.

Daytona Beach paminėta Tautos šventė ir Dirvos deimantinė sukaktis

Jurgis Janušaitis

Šiom dviem prasmingom sukaktim paminėti jau iš anksto kruopščiai ruošėsi ALT S-gos Daytona Beach apylinkių skyriaus valdyba, talkininkaujant skyriaus nariams ir narėms. Taigi, kada mūsų kolonijoje vasarą buvo ramu, tautinės minties žmonės krutėjo, o pats skyriaus valdybos pirmininkas ypač rūpinosi pačia minėjimo programa.

Šventė ir minėjimas praėjo išspūdingai. Į juos atsilankė garbingi žmonės, žymūs veikėjai: visuomeninkė, Dirvos jubiliejaus deimantinės sukakties minėjimo vyr. komiteto pirmininkė Irena Kriaučeliūnienė iš Chicagos ir žymusis žurnalistas, rašytojas, publicistas Bronys Raila su žmona Daneta iš Los Angeles.

Minėjimas įvyko rugsėjo mėn. 9 d., sekmadienį. Pradžioje buvo pasimelsta Prince of Peace katalikų bažnyčioje lietuviškose pamaldose, kur šv. Mišias už Lietuvą ir visus šio telkinio lietuvius aukojo jun. Ričardas Graso, o savo pamoksle išryškino žmonių sugyvenimo prasmę, prisiminė pasaulio įvykius, jų tarpe ir Lietuvą. Lietuvių kalba skaitymus atliko inž. Kazys Barūnas. Šventiškos nuotaikos teikė Sietyno ansamblio, vadovaujamo muz. Antano Skridulio Tautos šventei parinktos gražios lietuviškos giesmės.

Tuoju po pamaldų minėjimai buvo tęsiami parapijos salėje. Dalyvių, turint galvą mūsų telkinį, buvo nemažai.

Minėjimai pradėta sol.

Juozei Daugėlienei giedant JAV ir Lietuvos himnus. Akomponavo muz. Antanas Skridulis.

Skyriaus pirmininkas Vytautas Abraitis, vadovė programai, prie garbės stalo pakviečia garbinguo-

DIRVOS deimantinės sukakties minėjimo vyr. komiteto pirmininkė Irena Kriaučeliūnienė kalba Daytona Beach, FL.

sius svečius Ireną Kriaučeliūnienę, Danetą ir Bronį Railus, klubo pirmininką Joną Daugėlą.

Vytautas Abraitis pirmąją kalbėjoja pakviečia Dirvos jubiliejaus vyr. komiteto pirmininkę Ireną Kriaučeliūnienę, prieš tai su viešnia supažindindamas minėjimų dalyvius.

Irena Kriaučeliūnienė lietuviškai visuomenei gerai pažįstama iš jos šakotos visuomeninės veiklos. Ji sėkmingai tvarkė Jaunimo Centro reikalus, Tautinių namų administravimą, dirbo Balfo centro valdyboje, o Kriaučeliūnų šeima didelio ryžto žmonės. Jų šeima įsteigė savo mylimo sūnaus a.a. Eugenijaus metinę premiją 1000 dol. labiausiai pasižymėjusiam jaunuoliui lietuviškoje veikloje ir jau paskirta tryliktoji premija. Jie Dainavos ansamblio globėjai, rėmėjai, Montessori vaikų namelių įsteigėjai, na, žinoma, nesuskaitysime tų tūkstančių, kuriuos Kriaučeliūnų šeima yra išaukėjusi mūsų lietuviškai veiklai ar politiniams veiksniams remti. Po šio pirmininko žodžio, prabilo pati Irena Kriaučeliūnienė. Jos žodis trumpas, tik 10-ties minučių, bet turiningas. Ji aptarė lietuviškosios, taigi ir Dirvos, rūpesčius, spaudos reikšmę, jos galybę, citavo keletą mūsų žymiųjų žmonių pasakytas mintis apie savąją spaudą. Spauda-tautos mokytoja, smogiamoji galia, kovos ginklas už tautos laisvę, tautinės sąmonės ugdytoja, informacijos ir ryšių svarbiausioji priemonė. Iškėlė ir spaudos vargo kelius išėjimoje. Sakau, tai nuostabiai jautrus, gerai išmąstytas, gerai parinktas, visą esmę apimantis žodis, o už tai publika jos žodį palydėjo audringais dėkingumo plojimais.

Seka mūsų žymaus publicisto Bronio Railo kalba. Apie šį svečių taip pat Vytautas Abraitis plačiau pakal-

Dirvos jubiliejaus paminėjimo Daytona Beach komitetas renka aukas. Iš kairės: V. Abraitis, J. Janušaitis, I. Kriaučeliūnienė ir J. Zolynas.

ba, nušviesdamas jo gyvenimo kelią-studijas, spaudos, visuomeninį darbą, parašytas knygas ir kaip išvalgų kultūrininką ir politiką.

Br. Railos paskaita tęsėsi apie 50 min. Neprailgo. Jis, kaip jau žinome, idomus kalbėtojas. Balso tonacija imponuojanti. Įvykius dėsto nuosekliai, paremdamas faktais, citatomis. Tiesa, jis nesugrįžo į Mindaugo laikus, tačiau žvilgtelėjo giliu žvilgsniu į mūsų tautos istorinę praeitį, ypač okupacijų metais, kada ir priespaudoje tauta išliko kūrybinga, gyva, kovojanti, ką liudija ir dabartinis Tautos atgimimas.

Ypatingą dėmesį kreipė į tautos kultūrą, kuri išlaiko tautinį sąmoningumą. Palietė išėivijos politiką, jos veiksnius, deja, čia tarė gan teisingą, kritišką žodį apie mūsų veikėjų nesugebėjimus sutelkti jėgų bendram tikslui -Lietuvai. Daug, esą, posėdžiauta, daug priimta rezoliucijų, dar vis norima vadovauti net dabar kovojančiai Lietuvai, tuo tarpu ši politinė veikla nebuvo koordinuota, neefektyvi, ir Lietuvai ne daug padėjusi, nors veiksniai, kaip egzilėje esančios organizacijos turinčios savo prasmę ir vietą, tik reikėtų jau dabar suburti pačius geriausius protus ir sudaryti drauge su Lietuva pačius geriausius ateities planus. Savo kalboje jis citavo dabartinių Lietuvos valstybės vyrų, spaudos darbuotojų įvairius pasisakymus, liečiančius Lietuvos dabartį. Savo labai idomią kalbą baigė viltingai matydamas Lietuvos šviesią ateitį, teigiamai vertino kovojančios tautos pastangas, darbus irėjimus. Taip pat vilėsi, kad išėivija, pagaliau, sudarys vieną politinį klubą, kuris būtų didžiaja pagalba Lietuvai.

Svečio gilių minčių kalbą dalyviai taip pat palydėjo audringais plojimais.

Minėjimo pabaigoje Vytautas Abraitis visiems nuširdžiai padėkojo, bet kuo prisidėjusiems prie šių dviejų įvykių suruošimo ir viešniai ir svečiui-kalbėtojams.

Minėjimų metu buvo vykdomas Dirvai paremti juos. Auką rinko Kostas Žolynas, Jurgis Janušaitis, at-

skaitomybę tvarkė Pranas Damijonaitis. Šio telkinio lietuviai Dirvai vajuos proga suaukojo 1030, - dol. ir buvo gauta 3 Dirvos prenumeros. Pažymėtina, kad Dirvos vaju jau anksčiau, betarpiu, parėmė kai kurie asmenys, paaudodami ar išėigydami laimėjimų knyguotes.

Skyriaus narės paruošė skanūs lietuviškus pietus ir visus dalyvius pavaišino, už ką darbščiosioms skyriaus narėms priklauso išskirtina padėka.

Viešnia Irena Kriaučeliūnienė Daytonoje pabuvojo keletą dienų, pasigerėjo gražiu Atlantu, pasimaudė, svečiavosi pas skyriaus pirmininką Vytautą ir Stellą Abraičius, pas Klubo pirmininką Joną ir Juozę Daugėlus, pabendravo su Janušaičių šeima.

Svečiai Daneta ir Bronys Raila paviešėjo pas Stellą ir Vytautą Abraičius, pas Veroniką ir Jurgį Janušaičius, svečiavosi pas Joną ir Juozę Daugėlus.

Minėjimai - Tautos šventės ir Dirvos jubiliejaus - praėjo sėkmingai, palikę gražius išpūdžius ir mieliems iš toli atvykusiems svečiams.

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

CARMELITE SISTERS
OF THE DIVINE HEART OF JESUS
Following our Foundress, Mother Mary Teresa of St. Joseph
In a Contemplative/Apostolic Congregation that offers
...A Life of Prayer and Reparation
...A Life of Loving Service
...A Life lived in Community
IS GOD CALLING YOU to dedicate your life to serving HIM in the elderly and the young?
For more information write: Vocation Dir.

1230 KAVANAUGH PL.
MILWAUKEE, WI 53213

Find community, commitment, service, happiness and personal self-fulfillment as a PRESENTATION BROTHER, teaching in USA, Canada or overseas. Youth needs us, the world needs us, Christ needs us. More info: Vocations

1602 North Pettis Blvd
Kissimmee Fla. 34741

Minint Tautos šventę ir Dirvos deimantinę sukaktį Daytona Beach, FL. Prie stalo garbės svečiai: Irena Kriaučeliūnienė, Bronys ir Daneta Railai, Jonas Daugėla. Kalba skyriaus pirmininkas Vytautas Abraitis.

Lietuvoje...

Vitalius Zaikauskas

• **JURBARKO** rajone karinė mašina, važiuodama didesniu, nei leidžiama greičiu, apvirto bevežamas benzinas užsidegė. Sudegė 11 kareivių ir dar 7 paguldyti į ligoninę.

• **VILNIUJE** įkurta buhalterių ir auditorių draugija. jos tikslas – profesinė parama, naujų vadovėlių rengimas, teisių gynimas.

• **VILNIUJE**, Nacionalinėje bibliotekoje, atidaryta knygų paroda "Lietuviškos knygos Jungtinėse Amerikos Valstijose".

• **KAUNO** miesto savivaldybė uždraudė prekybinėms organizacijoms supirkinėti ir pardavinėti naujas importines ir sovietines prekes aukštomis taip vadina-momis "sutartinėmis" kainomis.

• **CLEVELANDIEČIŲ** ansamblis "Čiurlionis", viešėjęs Lietuvoje, Vilniaus Operos scenoje paminėjo savo veiklos penkiasdešimtmetį.

• **LIETUVOS** Kinas pradėjo demonstruoti filmą "JĖZUS".

• **PLUNGĖS** rajone, JUODEIKIŲ kaime atidengtas paminklas 1863 metų sukilėlių vadui Antanui VAIŠ-VILAI.

• **PRIEŠ** pusantrų metų susikūręs Tremtinių poetinės dramos teatras iš Rokiškio išvyko į pirmąsias savo gastroles po Lenkiją.

• **BUVUSIOSE** Kauno miesto kapinėse Vytauto prospekte bus pastatytas skulptoriaus R. ANTINIO kryžius – paminklas Tautos sukilimui, įvykusiam 1941 metų birželio 23 dieną, įamžinti. Net 50 tūkst. rublių paaukojo tautietis iš Australijos V. Šlīteris. Primenu, kad šioje vietoje stovėjęs medinis kryžius buvo išniekintas net keletą sykų.

• **LIETUVOS** Žemdirbių taryba nusprendė netrukus sušaukti Lietuvos žemdirbių suvažiavimą.

• **IŠ** Lietuvoje esančių 530 tūkstančių karvių tik 200 tūkst. neserga leukoze. Vaistai nuo šios ligos įvežami iš Sovietijos, todėl susirinkę Veterinarijos departamente specialistai sprendė kaip pasigaminti patiems. Daugiausia sergančių karvių yra Jonavos ir Joniškio rajonų ūkiuose.

• **SNIEČKAUS** miesto didžiausia problema – bedarbystė. Dabar ten yra apie 3 tūkst. bedarbių – daugiausia moterys, kurių vyrai dirba atominėje elektrinėje.

• **ŠIAULIŲ** rajono KURSĖNŲ gyventojai piketavo dėl neteisingo butų skirstymo, dėl savivaldybės neryžtingumo pakeisti gatvių pavadinimus ir pašalinti sovietinio laikotarpio relikтус...

• **PRAEITA** savaitgalį pasiektas automobilių vagysčių Lietuvos rekordas – pavogtas net 21 automobilis.

• **RUGSĖJO** 21 dieną Kretingos rajone Jokubavoje atidengiamas paminklas Aleksandrui STULGINSKIUI.

• **KAUNE** Lietuvos Krikščionių demokratų partija surengė mokslinę konferenciją, kurioje buvo apžvelgta Lietuvos nepriklausomybės šešių mėnesių kelias, svarstyty problemos ir sunkumai.

• **LIETUVOS** jaunimo organizacijų atstovai svarstė Jaunimo įstatymo projektą. Be jo jaunimas jaučiasi

niekam nereikalingas ir beteisis.

• **LIETUVOS** Tautininkų partija susitiko su Kovo II-sios partijos atstovais ir tarėsi dėl galimo veiklos koordinavimo, nes abiejų programos turi daug bendrų sąlyčio taškų. Sudaryta komisija iš kiekvienos partijos po tris atstovus.

• **ATKURTI** Pramonės ir prekybos rūmai Klaipėdoje.

• **NETOLIESE** Medininkų, ant aukščiausio Lietuvoje (Juozapinės) kalno, LDK Mindaugo karūnacijai atminti šią vasarą buvo pastatytas paminklas. Jį praeitą savaitgalį traktoriumi kažkas nuvertė. Lietuvos Kultūros fondas-paskelbė savo pareiškimą, kuriame smerkiami tokių akcijų organizatoriai.

• **IŠĖJO** naujo katalikiško laikraščio XXI AMŽIUS pirmasis numeris.

• **PERKANT** degtinę reikia turėti ne tik tam kortele, bet ir tuščią butelį, nes labai trūksta stiklo taros.

• **DIDŽIAUSIA** šių metų asmeninio turto vagystė užregistruota Kaune – vagys išlaužė garažo sieta: pavogė magnetofoną, obligacijų, 37 vestuvinius žiedus, 5 auksines caro monetas, 2 auksinius vyriškus žiedus. Automobilio garaže nebuvo. Viso padaryta nuostolių už 360 tūkstančius rublių.

• **KAUNE** užregistruotas pirmasis Lietuvoje privatus teatras – S. Urbono "POKŠTAS". Ruošiamasi pirmajam spektakliui vaikams.

Aušra - dar ne diena...

(Atkelta iš 3 psl.)

dos, ar parlamente, ar ieškant receptų žemės ūkiui ir pramonei reformuoti, arba kokia kartais susidaro trintis tarp ponios Prunskienės ir pono Landsbergio, ar kaip ruošiamasi deryboms su Maskva. Tai dažnas, jei norim, žinom ir iš mūsų laikraščių.

Bet iškelsiu keletą daugelio pražiūrimų Lietuvos kultūrininkų ir rimtų intelektualų rūpesčių ir šūkių, reiškiamų su nepaprasta įtampa ir sielų virpesiais, iš lūpų nepartinių patriotų ir dargi iš partinių (t.y. komunistinių) patriotų lietuvių ...

To dar nebūta per pastaruosius 50 metų. Ir todėl vertėtų įsidėmėti.

Pavyzdžiui, šiuo metu gal pačio sensacingiausio, tegu ir ne kažin kaip pavykusio, bet modernaus romano "Vilniaus pokeris" autorius Ričardas Gavelis pokalbyje su "Nemuno" žurnalo bendradarbiu ironizuoja, kaip pas mus vis dar įprasta pateikti lietuvių tautos pastarųjų dešimtmečių istoriją. O

gi taip: "... kaip mus visi priešai skriaudė, ir kokie mes vis dėlto nekalti" (!) Bet, sako rašytojas, "reikia vienąsyk dorai atsakyti: kas mums pačiuose yra tokio, kad leidome su savimi taip elgtis? Jeigu to nedrįsim išsiaiškinti, tai (priešai) su mumis vėl pasiels taip pat – pirmajai progai pasitaikius" ...

Maždaug tą patį klausimą iškelia ("Pergalė", Nr. 6, 1989) 1987 metais dieno-raštyje buvęs ir gal tebesąs kompartijos narys, šiuo metu reikšmingas Sąjūdžio ir vyriausybės politinis patarėjas, vicepremjeras ir filosofas Romualdas Ozolas. Tik jis dar skausmingiau. Štai, jo žodžiais tariant, Lietuvos Viduramžių ir tautinio atgimimo epochos klausimas jam ir daugeliui mūsų esąs dar gerokai neaiškus: "Kuo Lietuva buvo didi: tik kari-ne jėga, ar dar kuo nors?" ... Ir jam iškyla Lietuvos destruktijos problema: "... Kas iš tiesų kaltas, kodėl žlugo tokia didelė valstybė,

o tauta tebežlunga toliau" ... Ir pagaliau vėl tas pats buginanatis perspėjimas: "Jeigu artimiausiais metais neatsakysime į tuos klausimus pakankamai aiškiai, gali nebereikėti atsakinėti į jokių klausimus" ...

GUODĖMĖS, KAD MUM PA-DĖS ...

Ne vienam rūpi ir Lietuvos likimas Rytų-Vakarų didžiųjų pajėgų žaismo plotmėje.

Dabar dėl to Lietuvoje sutaria maždaug visi vieno-dai. Labai konkrečiai, nu-nuogintai ir įdomiai pasisa-ko pvz. vidurinėsios kartos rašytojas Eugenijus Ignatavičius "Literatūros ir meno" savaitraštyje (Nr. 33, 1990) rašydams apie vėliausius pasikeitimus, atsiliepsiančius ne tik lietuviams, bet ir visom SSSR imperijos tau-tom. Mes, girdi, guodėmės ir tikėjom, kad Amerika, kad Vakarai mūsų pusėje. O dabar "... mes ir jie pama-tė ir įsitikino, kad taip nebu-vo ir nėra. Tik jei mūsų 'ka ralius' (t.y. Gorbačiovas) mums duotų laisvę, jie pa-galvotų, ar būtų interesas mus pripažinti".

Ir jis karčiai praskleidžia platesnę panoramą: "Neįsi-vaizduokim turį normalią vakarietiško modelio valstybę ... Esam išsiderinusi, ne-vienalytė, ne itin aukštos po-litinės kultūros, sumaitotos moralės tauta".

O štai dar paveikslėlis vi-siem romantikam atšaldyti, kai jis priduria su ironija, kad ... "šiandien pažangiausios partijos lyderis ir žmo-gaus teisių propaguotojas M. Gorbačiovas turbūt sutik-tų lietuviams leisti atkurti net feodalizmą ar kokią ver-govinę santvarką, kad tik ji liktų Rusijos glėby. Ar ne to paties norėjo visos ekate-rinos, nuo Ivano Žiauriojo iki Nikalojaus Antrojo?" ... (Bus daugiau)

• **LAIMA ŠARKAITĖ**, buvusi clevelandietė, Ne-braskos ir Clevelando Vals-tybinio Universitetų absol-ventė – muzikos magistrė, stažuojasi Lietuvoje pas pia-nistę Olgą Šteinberg ir dai-navimą pas Eduardą Kania-vą.

1990 M. KELIONĖS

NIUJORKAS—RYGA

Ten ir atgal \$795 (tik už kelionę lėktuvu)

*Skrydžiai tiesiai į Rygą iš JFK per Helsinkį

Oro linija — FINNAIR

*Skrydžiai kiekvieną trečiadienį ir šeštadienį

*Specialios kainos nuo spalio 1, 1990 iki kovo 31, 1991

*\$16 „U.S. taxes“ nepriskaičiuota.

KELEIVIAM SU IŠKVIETIMAIS

BALTIC TOURS siūlo specialias lėktuvo kainas keleiviams vykstantiems su asmeniškais iškvietimais. Kvietėjas jus pasitiks Rygoje. Jei reikės, parūpinsim transportaciją.

LANKANTIS LIETUVOJE

Už žemas kainas galite apsistoti Vilniaus, Kauno ir Klaipėdos viešbučiuose vienai arba dviem savaitėm.

HELSINKIS

Grįžtant, oro linijų kelias reikalauja praleisti vieną naktį Helsinkyje. Susisiekimas, pusryčiai, apgyvendinimas — keturių žvaigždžių Vaakuna viešbutyje; \$75 asmeniui dviese viename kambaryje. Atskiras kambarys \$109.

KELIONĖS SU PALYDOVAIS

LIETUVA IR SUOMIJA

13 dienų kelionė, 9 dienos Lietuvoje, 10 naktų Vilniuje, 1 naktis Helsinkyje

Oro linija — FINNAIR

Kelionė # 106

\$1,699.00 iš Bostono ir Niujorko

Lapkričio 7–19

\$1,899.00 iš Čikagos

Vienam asm. kamb. + \$169.00

KALĖDOS IR N. METAI LIETUVOJE

15 dienų kelionė, 11 dienų Lietuvoje, 12 naktų Vilniuje, 1 naktis Helsinkyje. Oro linija — FINNAIR

Kelionė # 1225

\$1,799.00 iš Bostono ir Niujorko

Gruodžio 22–5 sausio 5, 1991

\$1,999.00 iš Čikagos

Vienam asm. kamb. + \$219.00

N. METAI LIETUVOJE

15 dienų kelionė, 11 dienų Lietuvoje, 12 naktų Vilniuje, 1 naktis Helsinkyje. Oro linija — FINNAIR

Kelionė # 1280

\$1,799.00 iš Bostono ir Niujorko

Gruodžio 20–sausio 12, 1991

\$1,999.00 iš Čikagos

Vienam asm. kamb. + \$219.00

Smulkesnėms informacijoms ir lankstinukams kreipkitės į **BALTIC TOURS • 77 Oak St., Suite 4 • NEWTON, MA 02164. Tel. 617/965-8080 • Fax 617/332-7781**

DRIVERS

34 CENTS/MILE

Our continuing growth has created career opportunities for Drivers. Our sleeper team service pays over 34 cents per mile driven. This increases to over 40 cents per mile after 18 months. Paid work and layover time. Full Teamster benefit package. We require the following minimums:

- 3 years experience
- Good driving record
- Drug free drivers
- Mountain experience helpful
- Relocation to Colorado required.

For more information,

**CALL COLLECT
SAMMIE SMITH
(303) 289-1122**

**NW TRANSPORT
SERVICE, INC.**

EEO Employer

Prof. Petro Juodakio 50 metų mirties sukaktis

Rugsėjo 21 dieną, 1990 metais sukanka 50 metų, kaip mirė profesorius Petras Juodakis. Kaip giliai mylinti ir gerbianti savo tėvą duktė, juntu lyg ir savo pareigą prisiminti spaudoje jo praeitą gyvenimo kelią.

Prof. Petras Juodakis gimė 1872 m., rugpiučio 21 d. Račiupėnų kaime, Kupiškio valsč., Panevėžio apskr. gaušioje laisvo-karališko ūkininko, Kipro Juodakio, šeimoje. Lankydamas pradžios mokyklą, pasižymėjo neeiliniais gabumais, tad jo tėvo buvo nutarta leisti jį mokytis toliau į gimnaziją. Mokėsi Panevėžio gimnazijoje, vėliau Talino (Revel) realinėje mokykloje. Baigus aukštais pažymiais keturias gimnazijos klases, jam buvo jo tėvo pasakyta, kad turi stoti į kunigų seminariją. P.J. į kunigų seminariją stoti atsisakė ir tokiu būdu neteko savo tėvo materialinės paramos. Tačiau, norėdamas mokslą toliau tęsti, P.J. nuvyko į Taliną, kur, gimnazijos direktoriaus padėdamas, gavo pragyvenimui užsidirbti pamokų, gi vėliau gyvendavo šeimos repetitorium.

Taip, pats save išlaikydamas, baigė Talino realinę mokyklą. Baigęs mokyklą, P.J. nuvažiavo į Rusiją ir įstojo į Petrapilio Universiteto gamtos-matematikos fakultetą.

Pats pedagoginiu darbu save išlaikydamas, 1898 m. baigė Petrapilio Universitetą, įgydamas organinės ir neorganinės chemijos specialybę. Baigęs Universitetą, buvo nuvykęs į Lietuvą, bet savo specialybėje darbo Lietuvoj negavęs, vėl grįžo į Petrapilį, kur dirbo vyresnioju laborantu Valstybinėje Matų ir Saikų Laboratorijoje.

1908 – 1920 metų profesoriavo Pabedinskio Aukštuose Komercijos Kursuose, kaip chemijos ir prekių

Prof. Petras Juodakis

mokslo katedrų vedėjas.

Lietuvon grįžo 1921 m. Tuoj pat ištraukė tiek į akademinį, tiek į praktinį chemiko darbą. Tuoj ėmė organizuoti prie Finansų Ministerijos Valstybinę Technikos Chemijos Laboratoriją, suvaidinusią svarbų vaidmenį gerinant Lietuvos eksportuojamų prekių rūšį, aiškinant falsifikacijas, patamaujant teismo bylos. Šios laboratorijos apyskaitą jis išspausdino antrašte "Valst. Techn. Chem. Laboratorijos darbai". Taipogi jo pastangomis buvo įkurtas Prekių Muziejus, kurio, kaip ir laboratorijos, direktorium jis buvo visą laiką. Kaldinant Lietuvos LITĄ, buvo expertu Londone.

1922 m., vasario mėn. ministro pirmininko Ernesto Galvanausko sudarytame ministrų kabinete buvo pakviestas švietimo ministru. Tas pareigas ėjo per dvi kadencijas. Būdamas švietimo ministru ypatingą dėmesį skyrė praplėtimui ir statybai pradžios ir vidurinių mokyklų visame krašte. Jam švietimo

ministro pareigas einant ir energingai tą sumanymą palaikant, buvo atidarytas Kaune Vytauto Didžiojo Universitetas, kur buvo sutelktos visos mūsų tų dienų inteligentijos žymiausios pajėgos. Taipogi buvo pakviestas nemažas skaičius profesūros iš užsienio.

Nuo 1922-XII-15 d. buvo paskirtas ordinariniu organinės ir analizinės chemijos katedros profesorium. Dėstė organinę ir neorganinę chemiją medicinos fakultete ir prekių mokslą teisių fakultete ekonomijos skyriuje.

Vytauto D. U-to buvo nustatyta profesoriavimo amžiaus riba, 65 metai. Po to profesoriai galėjo būti renkami kaip garbės profesoriai ir savo darbą tęsti. 1937 m. P.J. buvo išrinktas garbės profesorium, tik, deja, neilgai teko jam savo numylėtą chemiją dėstyti. Vokiečių nacional-socializmo įtaka skverbėsi per rubežių ir į mūsų Lietuvą, į mūsų studentijos tarpą. 1939 metų rudenį prof. Petro Juodakio paskaitos metu auditorijoje kilo po-

litinio pobūdžio neramumai. Giliai susijaudinęs malšindamas studentų tarpe kilusį nacionalinio pobūdžio sąmyšį, jis buvo ištiktas sunkaus apopleksinio smūgio, neteko kalbos ir buvo paraližuotas. Geriausioje priežiūroje daktarų, gailestingųjų sesučių ir šeimos narių, po dešimties mėnesių sunkios ligos, rugsėjo 21 dieną, 1940 metais savo namuose užmigo amžinu miegu.

Prof. P.J. liga ir mirtis buvo sunkiai ir jautriai jo šeimos, draugų, kolegų ir studentijos išgyventa. Ko ne visas Kaunas lydėjo velionį į Kauno kapines, ypatingai daug studentų ir jaunimo. Prof. P.J. buvo mokslo žmogus, nepriklausė jokiai politinei partijai, buvo konservatyvių pažiūrų, giliai įsitikinęs demokratas, pasižymėjo didele tolerancija ir humanišku. Jis buvo labai populiarius studentų tarpe ir savo gyvu ir įdomiu dėstymu sutraukdavo pilną auditoriją studentų. Aukštos moralės, nepalaužiamų principų, pilnas energijos ir gražaus humoro jausmo, jis turėjo daug draugų ir buvo visuomenėje didžiai gerbiamas ir mylimas ne tik dėl savo gražių ir kilnių būdo savybių, bet ir todėl kad jis pats mylėjo žmones ir ne tik savo tautiečius, bet "Žmones" gilia to žodžio prasme, stengdamasis kam ir kur tik galėjo gyvenime padėti. Jo tragiška liga ir mirtis buvo lyg ir įrodymas jo gilaus humaniško.

Antrajam karui pasibaigus, buvo paskelbtas Lietuvos komunistinės vyriausybės nutarimas uždaryti Kauno kapines ir, nuversti paminklus, įsteigti kapinių vietoje parką. Giminių Lietuvoj pagelba ir vertingų siuntinių iš JAV dėka, pavyko prof. Petro Juodakio ir jo žmonos Olgos palaikus perkelti į Petrapilį kapines ir padėti juodo marmuro paminklinę lentą.

Užgeso gyvybė tauraus Lietuvos patrioto, kilnaus humanisto, bet jo atlikti darbai liko gyvi, įrašyti Lietuvos istorijos puslapiuose.

Galina Juodakytė-Leonienė.

**Ambition
Education
Success**

Sawyer
COLLEGE OF BUSINESS

•MEDICAL ASSISTING* •TRAVEL
•COMPUTER DATA PROCESSING*
•ACCOUNTING* •BUSINESS ADMIN.*
•PARALEGAL •EXEC. PARALEGAL
•SECRETARIAL

*Associate degree available in these courses

EAST:
3150 Mayfield
(216) 932-0911
Reg. 79 03 0630B

WEST:
13027 Lorain
(216) 941-7666
Reg 70 0060B

LIETUVOS AIDO ĮGALIOJINIS

Bronius Juodelis yra pakviestas Lietuvos Respublikos valdžios dienraščio LIETUVOS AIDAS įgaliotiniu JAV-se.

"Lietuvos Aidas" siunčiamas oro paštu kartą į savaitę, penki numeriai voke, tiesiai prenumeratoriui. Prenumerata JAV-se \$85 metams, arba \$45 šešioms mėnesiams.

Čekius rašyti "Lietuvos Aido" vardu ir su užsaky mu siųsti: Broniui Juodeliui 239 Brookside Ln., Willowbrook, IL 60514, USA.

DETROIT

ŠAULIŲ SUKAKTIS

70 metų Lietuvos šaulių sąjungos įkūrimo ir vienerių metų atkūrimo Lietuvoje sukakčių minėjimas ruošiamas Detroite šia tvarka:

Spalio 6 d. 7:00 v.v. Dievo Apvaizdos parapijos Kultūros centre įvyks akademija, meninė dalis, žymenų įteikimas ir banketas. Pagrindinis kalbėtojas LŠST garbės pirmininkas prof. dr. V. Mantautas. Meninę dalį atliks šv. Antano parapijos choras, vadovaujamas muz. Stasio Šližio.

Spalio 7 d. 10:30 v. ryte šv. Mišios šv. Antano parapijos bažnyčioje. Mišias aukos LŠST kapelionas kun. Alfonsas Babonas, giedos parapijos choras. Detrito ir kitų kuopų šauliai ir lietuviai kviečiami šiuose minėjimuose gausingai dalyvauti.

• VIKTORIJA STAŠKEVIČIENĖ rugsėjo 10 d. savo šeimoje atšventė šimtąjį gimtadienį. Viktorija nors ir 100 metų sulaukusi seka gyvenimo įvykius klausydamosi Detrito radijo valandėlių programas. Linkiu sukaktuvininkei sveikatos ir gražaus gyvenimo.

• FABIJONAS LELIS, mirė rugsėjo 2 d. sulaukęs 91 metų. Rugsėjo 6 d. po atlaikytų šv. Antano bažnyčioje pamaldų, palaidotas Švento Kryžiaus kapinėse. Liko žmona Albina.

A. Grinius

Franciscan Sisters of Our Lady of Perpetual Help

- 200 women religious committed to
- * A Gospel way of life
- * Enabling and empowering others to live the Gospel
- * The mission of the Church
- * Living in community
- * Proclaiming Eucharist

we serve in
13 STATES

*Is the Spirit calling you, or someone you know,
to be a part of this daring vision and mission?*

Contact:

Sister Mary John Cleary, OSF
201 Brotherton Lane
St. Louis, Missouri 63135
(314) 522-6800

Kauniečio netipiškos pastabos (2)

Dovanėlės ir ekonomika?

Jonas Punys

Ar gali jūsų dovanėlės skatinti Lietuvos ekonomiką? Taip, jeigu bus daroma pagal principą, kurį minėjau anksčiau. Dabar pabandysiu pateikti keletą pavyzdžių, kaip tai galėtų būti daroma.

Lengviausia nuvežti į Lietuvą dovanų dolerių. Tačiau šis kelias nėra geriausias. Kodėl? Tarkime, kad jūs turite daug gimininių (20) ir nutarėte jiems padovanoti po 100 dol. Ką gi darys žmonės, gavę po 100 dolerių? Labai didelė tikimybė, kad kiekvienas jų nubėgs į dolerinę parduotuvę, nusipirks gražių smulkmenų, ir tuo viskas pasibaigs. Gali būti, kad kas nors iškeis 100 dol. "juodoje" rinkoje į rublius. Dabar dolerio kursas juodojoje rinkoje svyruoja nuo 15 iki 20 rublių už 1 dol. Taigi, geriausiu atveju žmogus įsigys 2000 rub. Tai jau nemaži pinigai, tačiau nėra pakankami pradėti kokį nors verslą. Be to, šiuo metu Lietuvoje labai trūksta prekių, ką galima būtų pirkti už rublius. Be to, juodoji rinka nėra jau labai geras dalykas.

Gal būtų jūsų giminaitis taupus. Pasidės tą 100 dol. "juodai" dienai. Tai jau rimčiau, bet, deja, Lietuvos ekonomikai šiuo metu neduos jokio impulso.

Žymiai būtų efektyviau, jeigu jūs, nyvykę į Lietuvą sukvietumėte visus gimines ir padovanotumėte jiems minėtus 2,000 dol. su sąlyga, kad jie įkurs bendrą kooperatyvą, kurio dalininku galite ir jūs būti. Jūsų kviečiami giminės susirinks visi. Galiausiai tai garantuoti. Iš savo tarpo reikėtų išrinkti kooperatyvo pirmininką o kooperatyvą užtenka užregistruoti artimiausioje savivaldybėje. Pradinis kooperatyvo (ar ma-

žos įmonės) kapitalas būtų apie 30,000 ar 40,000 rublių tai jau nemažai. Be to, esu įsitikinęs, jūsų giminės turi ir savo santaupų vieną kitą tūkstantį.

Kokį verslą pradėti, aš manau, jūsų giminės žinos patys. Tačiau aišku, kad reikėtų orientuotis pagal specialybę, kurią jie jau turi. Lietuvos kūrybingumui ir darbštumui praktiškai nėra ribų!

Jeigu jūs labiau pasiturintis ir galite skirti giminėms daugiau pinigų pirkite vakaruose priemonę darbui ir pristatykite ją į Lietuvą giminėms. Gal patogiau ją pirkti Vakarų Europoje, pvz., Vokietijoje.

Jeigu jūsų giminė – valstietis, nupirkite jam traktorių, ar kitokį padargą. Tegu aria savo ūkio lauką, o po to uždirba pinigus, ardamas kaimynams. Jei jis – mechanikas ar elektrikas, tada nupirkite kokį nors mechaninį ar elektrinį įrankį, kurio pagalba jis galėtų užsidirbti pinigus. Be to, darykite tokiam mechanikui ar elektrikui spaudimą, kad jis organizuotų analogiškų įrangų gamybą Lietuvoje. Juos vėliau galima būtų parduoti Rytų Europos šalyse, taip pat Sovietams.

Jei giminė – mokytojas, nupirkite jam personalinį kompiuterį. Liepkite jam pačiam išmokyti juo naudotis, po to mokytį Lietuvos vaikus. Mokytojui nebūtinai labai geras (tuo pačiu brangus) kompiuteris. Jam pilnai užtektų IBM PC/XT (compatible) varianto, kurį JAV galima nupirkti mažiau negu už 1,000 dol. Reikėtų perkant nepamiršti, kad būtų įdėtas maitinimo šaltinis, pritaikytas Europos standartui, t.y.

50 Hz kintamai įtampai. "Software" galite nepirkti, arba, jei pardavėjas siūlo, pirkti minimalų paketą Kauno Technikos Universitete, kuriame aš dirbu, galima atlikti instaliacijos darbus už nedidelę pinigų sumą. Be to, ten organizuojami kursai mokytis dirbti su kompiuteriais. Šiais klausimais galima kreiptis į mane. Pagalba garantuoju.

Jeigu Jūsų giminė – vairuotojas, nupirkite jam nedidelį sunkvežimį, varomą gazoliu. Tegu jis uždirba, vežiodamas krovinius.

Jeigu jau pradėjome kalbėti apie automobilius, tai reikia paminėti ir lengvuosius automobilius. Šiuo metu jų trūksta Lietuvoje, kadangi Sovietai blokados metu nutraukė jų tiekimą. Lietuvoje automobilių niekada nebuvo pertekliaus, o dabar – ypatingai. Jei giminei labai reikia mašinos, galima nupirkti naudotą mašiną Vakarų Vokietijoje už kelis šimtus dolerių. Galite pasinaudoti "Vilbara" firmos paslaugomis. Ji savo skelbimus nuolat spausdina "Gimtojo krašto" laikraštyje. Tačiau šia proga noriu pastebėti, jog "Vilbara" taikosi užimti monopolistinę padėtį vartotų automobilių perpardavimo srityje. Būtų sveika sudaryti jai konkurenciją. Tą nesunkiai galėtumėte atlikti jūs kartu su giminėmis. Paprasčiausiai galite atskristi lėktuvu į Vakarų Vokietiją, nupirkti ten pigų seną automobilį. Lietuvoje jis vis tiek bus geresnis už ten paplitusį sovietinį / itališką "Žiguli". Iš Vokietijos Lietuva nebetoli pasiekti mašina. Jūsų giminė bus sužavėta! Jei jūs su giminėmis turėtumėte energijos, steigkite automobilių perpardavimo firmą konkuruojančią su Vilbara". Organizуйте detalių tiekimą tokių automobilių remontui. Vakarietišku automobilių kainos kol kas Lietuvoje pasakiškos! Už blizgantį seną "Volkswagen" turguje lengvai gausite virš 30,000 rublių, o gal ir gerokai daugiau. Įsisotinus automobilių rinkai Lietuvoje, galima bus juos tiekti Sovietams.

Labai perspektyvus verslas yra maisto produktų perdirbimas. Lietuva yra žemės ūkio kraštas, o JAV turi labai gerai išvystytą žemės ūkio produktų perdirbimo technologiją. Nupirkite nors bulvių perdirbimo mašinėlę. Tegu jūsų giminaitė(is) gamina, pvz., bulvių traškučius (potatoe chips). Rinka garantuota.

DIRVOS deimantinio jubiliejaus BANKETAS

įvyksta sekmadienį, spalio 7, 6 val. vak.
Lietuvių namų salėje, 877 E. 185 St. Cleveland, OH 44119

dalyvaujant garsiajam
LOS ANGELES VYRŲ KVARTETUI
ir
Pianistei RAIMONDAI APEIKYTEI.

Skambios, trankios ir lyriškos dainos. Įdomūs ir juokingi pasakojimai iš kelionės po Lietuvą.

IŠKILMINGA VAKARIENĖ SU VYNU,
kokteiliai ir užkandėliai.

Vakarienės metu instrumentinis trio gros lengvą muziką.

Gražiausia proga pabendrauti su svečiais iš kitų miestų.

BILIETAI – \$25 ASMENIUI.

Prašom rezervuoti vietas pas
Jadvygą Budrienę tel. 216 / 486-3912, ar
Anastaziją Mackuvienę tel. 216 / 692-2031.

VISI LABAI NUOŠIRDŽIAI KVIEČIAM!

*Dirvos 75 Metų
Sukakties Komitetas*

Net ją pripildžius Lietuvoje, lieka milžiniški tyrai Sovietų Rusijoje. Kalbama, kad šiemet kai kuriose Rusijos vietose gali trūkti maisto. Mainykim mūsų maistą į jų geležį, naftą.

Bulvių traškučiai – tai tik smulkaus verslo pavyzdys. Neapsimoka vežti į Rusiją neperdirbtos mėsos, pieno produktų. Žymiai brangiau gausite, jei nuvešite konservus ar bent rūkytas dešreles, kumpį ir t.t.

Lietuvoje labai silpnai išvystyta mėsos, daržovių ir vaisių užšaldymo technologija. Užšaldytus produktus mielai pirs Sovietų Sąjunga. Be to, jeigu Lietuvoje pavyktų organizuoti šaldymo įrengimų gamybą, jie taip pat turėtų didelę paklausą rytuose. Tą galima būtų organizuoti kooperuojantis su Lietuvos šaldytuvų gamykla Alytuje arba savarankiškai.

(Bus daugiau)

Taupa

*Lithuanian Credit Union
Lietuvių Kredito Kooperatyvas
767 East 185th Street
Cleveland, Ohio 44119
(216) 481-6677*

Įsikūręs Nuosavuose Namuose

Taupykite ir Skolinkitės vieninteliame lietuvių kredito kooperatyve Ohio valstijoje.

Darbo Valandos:

Antradieniais–ketvirtadieniais nuo 9:00–4:00 p.p.
Penktadieniais nuo 9:00–6:00 v.v., Šeštadieniais nuo 9:00–3:00 p.p.
Sekmadieniais nuo 11:00–12:00 p.p. (DMNP parapijos patalpose)

Visi Bankiniai Patarnavimai

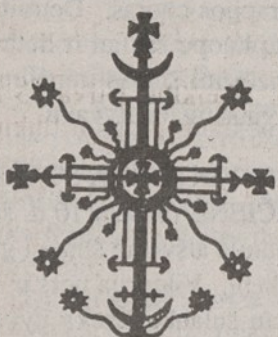
Mokame Aukštesnius Nuosimčius Už:
Taupymo Saskaitas, Certifikatus, IRA, Čekių Saskaita, ir t.t.

Skoliname Geriausiomis Išsimokėjimo Salygomis:
Asmeniniams Reikalams, Automobiliu ir Laivu Pirkimui, Namų Remontui (Home Equity), Namų Pirkimui (Mortgages)

Parduodame pinigines perlaidas (Money Orders), Traveler's Checks, Priimame telefono, elektros, šildymo, ir vandens sąskaitas, Buckeye Cards, Notaro patarnavimai, U.S. Savings Bonds, ir t.t.

*** Klekviena taupomoji sąskaita federalinės valdžios ***
apdrausta iki \$100,000.

Mūsų Tikslas: Ne pelnas, bet sąžiningas patarnavimas.

PETKUS

TĖVAS IR SŪNUS

MARQUETTE
FUNERAL HOME

Marquette Funeral Home
2533 West 71st Street
Chicago, Illinois 60629
1-(312)-476-2345

Petkus Funeral Home
1410 South 50th Avenue
Cicero, Illinois 60650
708-863-2108

Hills Funeral Home
10201 South Roberts Road
Palos Hills, Illinois 60465
708-430-4455

Petkus-Butkus Funeral Home
1446 South 50th Avenue
Cicero, Illinois 60650
708-652-1003

Visus laidotuvių namus galite pasiekti skambindami 1-(312)-476-2345

ANTHONY B. PETKUS
DONALD A. PETKUS

DONALD M. PETKUS
LAWRENCE C. GASUNAS

CLEVELANDE ir apylinkėse

• **BALTIEJI RŪMAI** praneša, kad prezidentas George Bush rugsėjo 27 lankysis Clevelande, dalyvaus pietuose, kurie rengiami paremti George Voinovich kandidatūrą į Ohio gubernatoriaus vietą. Ta proga susitiks su Clevelando tautybių vadais bei dalyvaus apvaliojo stalo dis kusijose, kurioms vadovaus prezidento kabineto narys, Veteranų departamento sekretorius Edward Derwinski.

Kvietimą dalyvauti šiame susitikime gavo Tėvynės Garsų vedėjas, Dirvos redaktorius ir eilė kitų Clevelando lietuvių.

DIRVOS JUBILEJAUS KOMITETO PRANEŠIMAS

Clevelando organizacijų sveikinimai Dirvai bus atspausdinti Dirvos spalio 4 dienos laidoje. Organizacijų pirmininkai, vadovai ir visi rėmėjai prašomi sveikinimus su aukomis siųsti tiesiog Dirvos redakcijai iki rugsėjo 28 dienos.

LIETUVIŲ DIENOS CLEVELANDE

Šeštadienį, spalio 20 d. 7:00 v.v. Toronto VOLUNGES, vad. muz. Dalios Viskontienės ir Dievo Motinos parapijos, vad. muz. Ritos Klirienės jungtinio choro su loline Virginija Bruožyte ir pianistų dr. Vyto Bakšio ir prof. Leokadijos Kanovičienės KONCERTAS Cleveland Institute Of Music koncertų salėje – KULAS HALL, 11021 East Blvd. (kampas Hazel ir East Blvd). Yra automobiliams pastatyti aikštė – įvažiavimas iš Hazel.

Bilietai į koncertą po 15 ir 10 dol. gaunami: sekmadieniais D. M. parapijos svetainėje, pas Mečį Aukštuolį - tel 481-9928, pas Mariją Mikonienę - tel. 531-2190 ir pas Adą Stungienę - tel. 944-3669. Bilietus prašome įsigyti iš anksto, nes koncertas prasidės punktualiai.

Sekmadienį, spalio 21 d. 10 val. Šv. Mišios Dievo Motinos šventovėje. Giedos parapijos choras, vad. muz. Ritos Klirienės. 11 val. parodos iš buvusio Lietuvos prezidento Aleksandro Stulginskio gyvenimo atidarymas.

Tikime, kad gausiai dalyvausite šių LIETUVIŲ DIENŲ renginiuose, tuo pagerbdami ir paremdami išeivijos lietuvių meninius vietus.

LB Clevelando Apylinkės valdyba

• **GRAŽINA KUDUKIENĖ**, Pasaulio Lietuvių Ben-

Čiurlionio ansamblio valdyba, lankantis Lietuvoje, buvo priimta Lietuvos Respublikos Aukščiausios Tarybos Pirmininko Vytauto Landsbergio. Iš kairės: Tėviškės draugijos pirm. V. Sakalauskas, V. Juodišytė-Rubinski, ansamblio valdybos pirm. V. Plečkaitis, V. Žilionytė-Leger, AT pirm. V. Landsbergis, kanklių vadovė O. Mikulskienė, A. Babickienė ir rašyt. A. Balašaitienė.

druomenės valdybos vardu įteikė Clevelando miesto tarybai prašymą, kad būtų užmegsti seserystės ryšiai tarp Clevelando ir Vilniaus miestų, artimesniam pažinimui, pasikeitimui kultūriniais įvykiais ir ekonominiams plėtojimu.

• **LIETUVIŲ NAMŲ** balius, numatytas š.m. spalio 14 d., dėl perkrautų parengimų, neįvyks.

• **LB CLEVELANDO** socialinio skyriaus susirinkimas įvyks š.m. spalio mėn. 9 dieną. 2 val. p.p. Dievo Mo-

Lietuvių radijo programa TĖVYNĖS GARSAI girdima sekmadieniais iš ryto nuo 8 iki 10 val. per WUJC radijo stotį, FM banga 88.7 ir vakare nuo 7 iki 8 val. per WCPN stotį, FM banga 90.3.

Lietuvos naujienos, Clevelando kronika, Keliaujančio mikrofono pasikalbėjimai, lietuvių tautinė ir liaudies muzika.

TĖVYNĖS GARSŲ radijas yra ištikimas bičiulis. Jis visus aplanko, kurie tik jo klausosi.

KVIETIMAS

MALONIAI KVIEČIAME VISUS Į DIRVOS 75 METŲ SUKAKTIES ŠVENTĘ SEKMADIENĮ, SPALIO 7

10 val. pamaldos Dievo Motinos šventovėje.
Gieda Aldona Stempužienė ir Dievo Motinos Parapijos Choras.
Dirigentė ir vargonais groja Rita Klirienė.

12 val. Dirvos sukakties akademija
Dievo Motinos parapijos auditorijoje.
Mero proklamacija.
Pagrindinė kalba – Jaunutis P. Nasvytis.
Redaktorių Balio Gaidžiūno, Jono Čiuberčio ir Vytauto Gedgaudo pagerbimas.

6 val. vakare DIRVOS jubiliejinis banketas
Lietuvių Namų salėje.
Iškilminga Vakarienė.
Los Angeles Vyrų Kvarteto koncertas.

Sustiprinkime DIRVĄ deimantine bičiulyste, dalyvaudami jos 75 metų sukakties įvykiuose.

DIRVOS 75 METŲ SUKAKTIES KOMITETAS

tinios parapijos svetainėje, įėjimas iš Marcella Rd. Bus rodoma vaizdajuostė, iš Tautinės Dainų šventės ansamblių koncerto. Dalyvauja 23 geriausi Lietuvos ansamblių vadovai: Povilas Budrys ir Vytautas Buterlevičius.

Socialinio skyriaus susirinkimai, vyks kiekvieną antradienį 2 val. p.p. D.M.P. svetainėje. Įvairios vaizdajuostės bus rodomos, kiekvieno mėnesio antrą antradienį konferencijų kambary.

(jb)

• **BALYS GAIDŽIŪNAS** persikėlė į naują "condo" namą. Jo adresas: 6737 Olde Field Ct. Mentor, OH 44060. Telefonas: 946-2138

• **LIETUVIŲ PENSI- NINKŲ KLUBO** narių susirinkimas įvyks spalio mėn. 3 d. 2 val. popiet Lietuvių Namų viršutinėje salėje.

Programoje: – pietūs, in-

formacija dėl elektros ir šildymo išlaidų sumažinimą ir vaizdajuostė iš kelionių po Europą. Pensininkai su svečiais kviečiami gausiai dalyvauti.

SKAITYTOJAI RAŠO

Sveikinu Dirvą 75 metų sukakties proga ir linkius ilgiausių, našių spaudos metų! Tuo pačiu reiškiu pagarbą visam Dirvos kolektyvui.

Antanas Dundzila
McLean, VA

Ačiū už savaitinį lankymą, o ir geros sėkmės!
Bronė Jacikevičienė

Skaitykit ir platinkit
DIRVA

DIRVOS FAX
(216) 431-1614

Čiurlionio ansamblis, koncertavęs Lietuvoje, buvo nuvykęs į Kryžių kalną, kur pastatė savo kryžių.

DIRVA

• DIRVOS deimantinės sukakties minėjimas New York'e rugsėjo 23 d. praėjo gražiai, sutraukęs virš pora šimtų žmonių.

Minėjimą rengė specialus komitetas, vadovaujamas A. Vakselio. Į minėjimą buvo atskridusi iš Chicago Dirvos sukakties minėjimo vyr. komiteto pirm. Irena Kriaučeliūnienė. Pagrindinę kalbą sakė inž. P.J. Nasvytis. Meninę programą atliko sol. Regina Žymantaitė-Peters ir pianistas Povilas Stravinskas.

Plačiau apie minėjimą bus sekančiuose Dirvos numeruose.

• PRANO SIDERAVIČIAUS, Indianapolis, IN, devyniasdešimtojo gimtadienio (1900.IX.29) proga, duktė Roma ir žentas James Murphy, anūkė Viktorija ir sūnus Antanas Sideravičius, atsiuntė Dirvai auką \$300

sukaktuvininko taip mielai laukiamam ir skaitomam laikraščiui paremti.

Dirva nuoširdžiai dėkoja už auką ir linki solenizantui Pranui Sideravičiui ilgiausių metų ir stiprios sveikatos!

SVEČIUOJASI LIETUVOJE

ALT S-gos pirmininkas dr. Povilas Švarcas ir vice-pirmininkė Rūta Sakienė, Lietuvos tautininkų sąjungos kvietimu, rugsėjo 24 d. išskrido į Lietuvą dalyvauti ten rengiamame tautininkų suvažiavime. Į Los Angeles grįžta spalio 10 dieną.

• EUROPOS PARLAMENTO krikščionių demokratų frakcijos septynių žmonių delegacija, vadovaujama pirmininko dr. Egon Klepsch išvyko į Pabaltijo kraštus. Rugsėjo 23 – 26 d.d. lankysis Lietuvoje, po to vyks į Latvi-

Lietuvos Skautų Sąjungos tarybos pirm. v.s. Feliksas Šakalys, su išeivijos Lietuvių Skautų vadovais š.m. rugsėjo 15 dieną, Skautijos suvažiavime Lemonte. Iš kairės: LSS Brolijos VS Gediminas, Deveikis, Sėserijos VS Stefa Gedgaudienė, svečias iš Lietuvos – Feliksas Šakalys ir ASS VP Danutė Eidukienė.

ją. Kelionės tikslas – remti Pabaltijo kraštus į visišką nepriklausomybę ir jų įsijungimą į Europos bendruomenę.

DIRVOS deimantinio jubiliejaus paminėjimo pokylis rengiamas spalio 21 d. Martinique restorane, Chicagoje. Visuomenė nuoširdžiai kviečiama dalyvauti.

Rezervacijoms prašome skambinti Irenai Kriaučeliūnienei tel. 708 / 301-8183 arba vakarais Vidai Jonušienei 708 / 448-4520.

Nerijos Tn., globojusio Skautijos Suvažiavimą Lemonte, tautininkė j.ps. Vija Paulienė sveikina atvykusį svečią, Lietuvos Skautų S-gos Tarybos Pirmininką v.s. Feliksą Šakalį, irklais gerbiant jūrų skautijai: kairėje Vilytė Lendraitienė, dešinėje Audronė Gulbinienė ir Dumbrys.

A. A.

ONUTEI ŠLAPAITIENEI

Lietuvoje mirus, jos broliui PRANUI PETRAIČIUI su šeima, reiškiame gilią užuojautą.

*Bronė ir Benjaminas Paulioniai
Aldona ir Edas Bliumentaliai
Roma ir Henrikas Tatarūnai
Aldona ir Jonas Rasteniai
Irena ir Edas Rydeliai
Jadzė Dautienė
Elzė ir Vytas Račkauskai*

Mylimai seseriai

ONUTEI

Lietuvoje mirus, mielą bičiulį Praną Petraitį ir šeimą nuoširdžiai užjaučiame.

*M. ir A. Liutkai
G. ir M. Aukštuoliai
N. ir V. Čečiai
G. ir A. Karsokai*

Mielai sesutei

ONUTEI

Lietuvoje mirus, broliui PRANUI PETRAIČIUI ir jo šeimai nuoširdžią užuojautą reiškia.

*Albina ir Vladas
Petukauskai
Stefa ir Vytautas
Gedgaudai*

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

DIRVOS Sukaktuvinis Vajus Clevelande ir Ohio valstijoje

Bronius Maželis	25.00
Irenius Šukys	10.00
Julija Taorienė	25.00
Bronė Jacikevičienė	15.00
Eglė ir dr. Marius	
Laniauskai	25.00
Adelė ir Jonas Šiaučiūnai	25.00
Paulius ir Kristina	
Alšėnai	25.00
Aldona Raulinaitienė ...	25.00
Alfonas ir Adelė	
Baliūnai	25.00
Irena Sušinskienė	25.00
Nijolė von Kiparski	10.00
Antanas Dundzila,	
McLean, VA	50.00
Birutė Smetonienė	10.00
Algimantas Valaitis	25.00

Nuoširdžiai dėkojame už sukaktuvinės aukas.

Vajaus komitetas maloniai prašo aukas siųsti šiuo adresu:
DIRVA - 75
P.O. Box 603206
6116 St. Clair Ave.,
Cleveland, OH 44103

QUALITY EDUCATION ACCORDING TO CATHOLIC VALUES

LADYWOOD HIGH SCHOOL

FALL OPEN HOUSE
Sunday - October 21, 1990
1-3 P.M.

For Information: 14680 Newburgh Rd.
Phone: 591-1544 Livonia, MI 48154

- College Preparatory Program
- Religious Education Program
- Fine Arts Department
- Business Curriculum
- Athletic Programs
- Honors Courses

FOUNDED BY THE PELICIAN SISTERS IN 1950

...ir išeidama man pasakei:
- Tiek daug dar likonespėjau..
SUPRATAU. ILSĖKIS.
PABAIGIAU. ATEINU.

A. † A.

PETRUI KAUNUI

nuoširdžiam lietuviui, rūpestingam tėvui netikėtai amžinybėn išėjus, jo sūnus architektą SAULIŲ, architektą MARIJŲ, brolius JUOŽĄ, JONĄ-VLADĄ su šeimomis, artimus gimines Lietuvoje, Kanadoje, Amerikoje ir draugus, netekusius mielo bičiulio, giliai užjaučiame ir kartu liūdime.

*Danguolė Tamulionytė
Stefanija Radzevičiūtė
Andrius ir Irena Kuprevičiai*